

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen (HE 88/2020 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi (HE 88/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljännen lisätalousarvioesityksen (HE 88/2020 vp) täydentämisestä (HE 97/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä aloitteet LTA 23—27/2020 vp. Aloiteluettelo on tämän asiakirjan liitteenä.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Vuoden 2020 neljännellä lisätalousarvioesityksellä käynnistetään mittava noin 5,5 mrd. euron toimenpidekokonaisuus, jolla tuetaan talouden elpymistä koronaviruskriisin akuutin vaiheen päättyessä. Elvytyspaketti lisää määrärahoja kuluvana vuonna noin 3,6 mrd. euroa, kun valtuuksien myötä osa menoista kohdistuu tuleville vuosille. Elvytystoimenpiteiden yhteydessä tehdään myös verotusta koskevia muutoksia, jotka vähentävät valtion tuloja lähes 1,3 mrd. euroa vuonna 2020.

Hallitus tavoittelee elvytyskokonaisuudella kysynnän lisäämistä, Suomen pidemmän aikavälin kasvunäkymien parantamista, ilmastomuutoksen torjuntaa ja luonnon monimuotoisuuden edis-

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp Yleisperustelut

tämistä sekä koko maan voimavarojen, kriisinkestävyys, omavaraisuuden ja osaamisohjan vahvistamista. Määrärahoja lisätään näin ollen mm. koulutukseen, innovaatioihin, liikenneväylien ja maaseudun kehittämiseen, korjausrakentamiseen sekä energiatehokkuuden parantamiseen. Kokonaisuuteen kuuluu niin ikään kuntia tukevia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on turvata peruspalvelujen järjestäminen ja helpottaa poikkeustilanteesta aiheutuneita talousongelmia. Lisäksi rahoitusta osoitetaan lasten ja nuorten hyvinvointiin erityisesti koronavirustilanteen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi.

Hallituksen esitykseen sisältyy edelleen myös akuutin kriisin hoidon jatkotoimenpiteitä, joilla pyritään säilyttämään työpaikkoja ja estämään pidemmän aikavälin haittoja. Näitä toimia ovat mm. yritys sektorilla käyttöön otettava uusi kustannustuki (300 milj. euroa), Business Finlandin avustusvaltuuksien korottaminen (180 milj. euroa) sekä Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomitus (250 milj. euroa). Nyt ehdotettavat toimenpiteet täydentävät hyvin jo aiemmin päätettyä yritystuki kokonaisuutta.

Määrärahalisäyksiä kohdennetaan niin ikään tavanomaisiin lisätalousarviomuutoksiin, kuten viranomaisten toimintamenojen tarkistuksiin (esim. poliisin, Rajavartiolaitoksen, tuomioistuinten, Valtiokonttorin sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenoihin). On myös tärkeää, että Syyttäjälaitoksen resursseja vahvistetaan, kuten valiokunta on kulumassa vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään edellyttänyt (VaVM 20/2019 vp — HE 29/2019 vp, HE 89/2019 vp).

Esityksessä alennetaan tuloarvioita siten, että verojen ja veroluonteisten tulojen arvioidaan vähenvän yhteensä 1,26 mrd. euroa ja sekalaisten tulojen 45,3 milj. euroa. Esimerkiksi yritysten tukemiseksi eduskunta on hyväksynyt väliaikaisena toimenpiteenä veronkantoon liittyvät muutokset, joiden mukaan verovelvolliset voivat hakea maksujärjestelyjä vuoden 2020 tammi—maaliskuussa suoritettuihin arvonlisäveroihin (VaVM 8/2020 vp — HE 74/2020 vp). Lisäksi mm. yhteisöveron jako-osuutta muutetaan osana kuntien tukemisen kokonaisuutta (VaVM 10/2020 vp — HE 82/2020 vp).

Valiokunta pitää esitystä tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena ja siihen sisältyvää elvytyspakettia oikeansuuntaisena. Talouden elvyttäminen on syytä aloittaa heti akuutin vaiheen päätyttyä, jotta taloudellinen taantuma jää mahdollisimman lyhyeksi. Hallituksen toimintalinja vastaa siten valtioneuvoston tilanteesta teettämien raporttien talouspolitiikan strategisia linjauksia¹. Valiokunta viittaa myös mietintöönsä julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021—2024 (VaVM 7/2020 vp — VNS 1/2020 vp), jossa se on käsitellyt laajemmin kriisistä irtautumista ja julkisen talouden vakauttamista.

Valiokunta toteaa, että koronavirusepidemian myötä Suomen talous heikkenee merkittävästi ja julkinen talous velkaantuu erittäin nopeasti. Valtiovarainministeriön 16.6.2020 julkaiseman talousennusteen mukaan talous supistuu 6 prosenttia kuluvana vuonna². Vaikka ennusteisiin liittyy edelleen poikkeuksellisen suurta epävarmuutta, elvytystoimien rinnalla on välttämätöntä päättää myös julkista taloutta pidemmällä aikavälillä vakauttavista toimista, joilla Suomi palautetaan

-
- 1 Koronakriisin vaikutukset ja suunnitelma epidemian hallinnan hybridistrategiaksi. Exit-jälleenrakennusryhmä. Valtioneuvoston julkaisu 2020:12. Talouspolitiikan strategia koronakriisissä. Vesa Vihriälä, Bengt Holmström, Sixten Korkman, Roope Uusitalo. Valtioneuvoston julkaisu 2020:13.
  - 2 Taloudellinen katsaus, kesä 2020. Valtiovarainministeriön julkaisu 2020:55.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 26

kriisin jälkeen kasvun, korkean työllisyyden ja kestävän julkisen talouden uralle. Näin ollen on tärkeää, että hallitus valmistelee mahdollisimman nopeasti tiekartan, jossa määritellään eri toimenpiteiden potentiaali vahvistaa taloutta hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi. Erityisen oleellista on päättää ripeästi rakenteellisista uudistuksista ja työllisyyttä tukevista toimenpiteistä. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei talouden liikkumavaraa rajoiteta liiaksi ja ettei elpymistä vaikeuteta liian aikaisilla sopeutustoimilla.

Vuoden 2020 neljäs lisätalousarvioesitys vähentää varsinaisia tuloja noin 1,3 mrd. euroa ja lisää määrärahoja noin 4,1 mrd. euroa. Näin ollen valtion nettolainanoton tarve kasvaa noin 5,3 mrd. eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2020 arvioidaan noin 18,9 mrd. euroa ja valtion velan määräksi vuoden 2020 lopussa noin 125 mrd. euroa, mikä on noin 55 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Valiokunta toteaa lisäksi, että valtionvelan nopeasta kasvusta huolimatta poikkeuksellisen alhainen korkotaso ja ammattitaitoinen varainhankinta ovat hillinneet valtion korkokulujen kasvua.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Suojelupoliisille esitetään valtuutta tehdä uudisrakennusta koskeva vuokrasopimus, josta aiheutuu menoja arviolta 581,5 milj. euroa 50 vuoden ajan vuodesta 2024 alkaen. Vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi, ja sen irtisanomisaika on 12 kk. Jos irtisanominen tapahtuisi aikana, jolloin vuokrassa on vielä erityisrakentamisen jäännösarvoa, lankeaisi sen osuus heti maksettavaksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan toimitilahanke on käytännössä lähes kokonaan erityisrakentamista, jonka jäännösarvo on yhteensä 99,1 milj. euroa. Tästä suojatilojen osuus on 44,6 milj. euroa ja maanpäällinen osuus 54,5 milj. euroa. Jäännösarvo kuoleentuu 10 vuoden aikana. Hankkeesta aiheutuva vuokratilakustannusten nousu 9,5 milj. eurolla vuodessa on huomioitu viimeisimmässä julkisen talouden suunnitelmassa (VNS 1/2020 vp).

Valiokunta pitää hanketta kalliina, mutta saamansa selvityksen mukaan perusteltuna. Uudisrakentamisen kustannuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon, että myös nykyisin käytössä olevissa tiloissa tulisi tehdä perusteellinen uudistaminen ja lisäksi tarvittaisiin uusia tiloja viime vuosina lisääntyneiden tehtävien myötä kasvaneelle henkilökunnalle. Niin ikään suorituskyvyn kehittä-

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 28

täminen ja ylläpito vaativat ajanmukaiset, turvalliset, terveelliset sekä toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset tilat.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Valiokunta ehdottaa, että momentilta vähennetään 432 000 euroa.

Muutos johtuu tulomomenteille 11.01.01, 11.01.02, 11.04.01, 11.04.02 ja 12.39.02 tehdyistä vähennyksistä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentilta vähennetään 5 918 000 euroa.

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Kuntien taloudellinen tilanne oli jo ennen koronaepidemiaa vaikea mm. heikon tulokehityksen ja kasvaneiden sote-menojen vuoksi, mutta koronavirustilanteen myötä kuntatalouden näkymät ovat edelleen heikentyneet. Koronaepidemia ja sen aiheuttamat poikkeusjärjestelyt ovat vähentäneet kuntien verotuloja, kasvattaneet niiden menoja ja lisänneet tulevia rahoitusvastuita. Myös osa kuntien maksu- ja vuokratuotoista on jäänyt saamatta. Kriisin vaikutukset vaihtelevat kunnittain, sillä epidemia on levinnyt epätasaisesti, minkä lisäksi kuntien tulo- ja menorakenteet sekä väestö- ja elinkeinorakenteet ovat hyvin erilaisia.

Tässä vaiheessa koronaepidemian yhteisvaikutuksia on vielä vaikeaa ennakoida, mutta alustavasti niiden arvioidaan heikentävän kuntataloutta noin 1,6—2 mrd. euroa. On kuitenkin vaikeaa erottaa, mikä johtuu suoraan tai välillisesti koronavirusepidemian vaikutuksesta ja mikä kuntien jo muutenkin vaikeasta tilanteesta.

Valiokunta on tyytyväinen, että hallitus esittää nyt kuntataloutta monipuolisesti tukevaa, yhteensä 1,4 mrd. euron toimenpidekokonaisuutta. Siihen sisältyy kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräaikainen korottaminen (550 milj. euroa), harkinnanvaraisen valtionosuuden korottaminen (50 milj. euroa), kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen korottaminen (410 milj. euroa) sekä sairaanhoitopiireille kohdistettava suora valtionavustus (200 milj. euroa). Lisäksi muihin kuntia tukeviin toimiin osoitetaan yhteensä noin 300 milj. euroa (mm. joukkoliikennetuki ja avustukset varhaiskasvatukseen ja yleissivistävään koulutukseen).

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluku 28

Tukipaketin suurin osa (550 milj. euroa) aiheutuu kuntien peruspalvelujen valtionosuuden määräraikaisesta korottamisesta, josta kunnille kohdennetaan kunnallisveron tuoton heikentymisen perusteella 370 milj. euroa ja asukasluvun mukaisesti 180 milj. euroa.

Euromääräisesti tarkasteltuna merkittävä osa lisäyksistä kohdentuu erityisesti suurimmille kaupungeille ja noin kolmannes valtionosuuden lisäyksistä kohdentuu Uudenmaan kunnille. Epidemian talousvaikutukset painottuvat nimenomaan näille alueille, joten on perusteltua, että myös koronatukipaketin painotus on samoilla alueilla. Asukasta kohden tarkasteltuna kaikki kunnat saavat kuitenkin merkittävän valtionosuuden lisäyksen vuonna 2020. Tästä huolimatta on samalla tärkeää seurata selviytymistä niillä alueilla, joilla huoltosuhde on korkea ja kuntatalouden tila jo entuudestaan heikko.

Valtionosuuden korotukseen sisältyy myös noin 112 milj. euron lisäys, joka jaetaan kunnille alle 18-vuotiaiden asukkaiden määrän mukaisesti. Rahoitus on tarkoitettu lasten, nuorten ja perheiden arjessa selviytymistä vahvistavien sosiaalihuollon palvelujen lisäresursointiin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Valtionosuuden korotus on osa suurempaa lasten ja nuorten hyvinvointipakettia, johon osoitetaan yhteensä noin 320 milj. euroa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että rahoitus kohdistetaan aidosti lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen, sillä koronaepidemian ja siihen liittyvien rajoitusten arvioidaan lisäävän avun tarvetta ja palveluiden kysyntää. Valiokunta painottaa erityisesti matalan kynnyksen palveluiden lisäämistä ja tehostamista sekä aikaisessa vaiheessa tarjottua tukea, jolla vähennetään kalliiden ja raskaiden erityispalveluiden tarvetta. Palveluiden saatavuutta ja riittävyttä on myös seurattava ja tarvittaessa lisättävä tuen määrää.

Myös iäkkäiden henkilöiden lisääntynyt palvelutarve on otettu huomioon, ja valtionosuutta korotetaan 60 milj. eurolla iäkkäiden henkilöiden kuntoutus- ja muihin tukipalveluihin. Valiokunta kiinnittää huomiota myös omaishoitajien asemaan, sillä useiden omaishoitajien hoitovastuu on lisääntynyt karanteenijärjestelyjen ja mm. päivätoiminnan palvelujen sulkemisen vuoksi.

Valiokunta pitää esitettyä toimenpidekokonaisuutta monipuolisena tukipaketina, joka antaa mahdollisuuden ottaa huomioon eri tavalla epidemiasta kärsineet kunnat ja kaupungit.

Kuten edellä on todettu, tässä vaiheessa arviot koronavirusepidemian kustannuksista perustuvat verrattain epävarmoin arvioihin. On siksi tärkeää, että hallitus seuraa koronaepidemian vaikutuksia ja arvioi tukitoimenpiteiden kokonaisuutta uudelleen vaikutusarvioiden tarkentuessa. Epidemian pitkäaikaisia talousvaikutuksia on seurattava myös vuoden 2020 jälkeen. Valiokunta pitää perusteltuna myös julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvää linjausta, jonka mukaan hallitus arvioi budjettiriiheen 2020 mennessä kuntatalouden tulevaisuuden näkymää ja tarkastelee kuntien tehtävät ja velvoitteet.

Kuntien tukemisessa on myös tärkeää erottaa koronakriisin välittömät vaikutukset ja kuntatalouden pitkän aikavälin rakenteelliset ongelmat, kuten kuntien voimakas eriytymiskehitys, kuntien tulojen ja menojen pitkään jatkunut epätasapaino tai rakennuskannan ja infrastruktuurin heikentymisestä johtuvat suuret investointipaineet. Valiokunta muistuttaa, että pitkän aikavälin haasteet

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Päälukka 28

edellyttävät mm. työllisyyden vahvistamista, rakenteellisia uudistuksia sekä kuntien tuottavuutta vahvistavia toimia.

Henkilöstömitoituksen vaikutus valtionosuuteen ja momentin määrärahaan

Valtionosuuden mitoituksessa ja momentin määrärahassa on otettu huomioon 17,7 milj. euron lisäys iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon henkilöstömitoituksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen kunnille. Hallituksen esityksen (HE 4/2020 vp) mukaan lainmuutoksen oli tarkoitus astua voimaan 1.8.2020, mutta eduskuntakäsittelyssä lain voimaantuloa on lykätty kahdella kuukaudella eli lokakuun alkuun (StVM 18/2020 vp). Tämä vähentää kuluvan vuoden määrärahatarvetta.

Hallintovaliokunta on kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 ja 55 §:n muuttamista koskevassa mietinnössään (HaVM 13/2020 vp — HE 90/2020 vp) todennut, että henkilöstömitoituksesta ja siihen liittyvistä tietojärjestelmämuutoksista ym. aiheutuva arvioitu kustannus on tänä vuonna noin 12,7 milj. euroa eli 5 milj. euroa aiemmin arvioitua vähemmän. Tästä johtuen peruspalvelujen valtionosuusprosenttia korotetaan 0,03 prosenttiyksiköllä eikä 0,05 prosenttiyksiköllä, kuten em. hallituksen esityksessä oli ehdotettu. Uusi valtionosuusprosentti on näin ollen 25,49 ja kuntien omarahoitusosuus on 74,51 prosenttia.

Edellä todetun johdosta momentilta vähennetään 5 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 827 700 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 88/2020 vp)

34. Valtionavustus sairaanhoitopiireille koronaviruspandemiasta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus ehdottaa sairaanhoitopiireille 200 milj. euron avustusta koronaviruspandemian aiheuttamien kustannusten ja mahdollisten alijäämien kompensointiin.

Määräraha on tärkeä ja tarpeellinen, mutta valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on arvioitu, että koronaepidemia aiheuttaa sairaanhoitopiireille vähintään 600 milj. euron taloudellisen rasitteen. Nyt ehdotettu määräraha kattaisi tästä näin noin kolmanneksen.

Epidemiasta on aiheutunut hyvin erilaisia kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet mm. lisääntyneestä vuodeosasto- ja tehohoidosta, testauksista, suojavälinehankinnoista ja henkilöstön koulutuksesta. Erityisesti varautuminen epidemian hoitoon on heikentänyt nopeasti ja merkittävästi kaikkien sairaanhoitopiirien taloutta. Talouden tilannetta heikentää edelleen myös se, että varautumista on käytännössä jatkettava ainakin ensi vuoteen saakka, mikä merkitsee merkittävää kulu-rasitetta sairaanhoitopiireille.

Sairaanhoitopiirit ovat myös joutuneet siirtämään kiireettömän hoidon järjestämistä, jolloin mak-sutulot ovat jääneet saamatta. Kiireettömän hoidon ja peruuntuneiden leikkausten siirtyminen ja

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 29

kasvavat hoitojonot saattavat myös edellyttää sairaanhoitopiirien kapasiteetin kasvattamista, mikä lisää kustannuspaineita erityisesti ensi vuonna. Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen, että laskutuskäytännöt ovat erilaisia, sillä osa sairaanhoitopiireistä laskuttaa suoriteperusteisesti, osa taas kiinteällä kuukausilaskutuksella. Näin sairaanhoitopiirien tulokertymät muodostuvat hyvin eri tavalla.

Valiokunta painottaa, että määrärahan riittävyyttä on arvioitava uudelleen syksyn lisäbudjettivalmistelussa, kun epidemian aiheuttamat taloudelliset vaikutukset ovat tarkentuneet. Lisäksi hallituksen tulee varautua jatkamaan sairaanhoitopiirien tukipakettia myös vuonna 2021, jotta terveyspalvelujärjestelmän toimivuus varmistetaan ja sairaanhoitopiirit pystyvät vastaamaan mm. kiireettömän hoidon kasvun tuomiin paineisiin ja huolehtimaan hoitotakuun toteutumisesta.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Hallitus esittää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle noin 429 milj. euron määrärahalisäyksiä, minkä lisäksi esitykseen sisältyy eräitä merkittäviä valtuuksia. Määrärahoja lisätään mm. osaamistason vahvistamiseen, tutkimukseen ja innovoinnin edistämiseen, joilla pyritään vahvistamaan talouden suorituskykyä. Myös taloutta elvyttäviin toimiin esitetään resursseja, kuten myös työikäisten osaamisen kehittämiseen sekä oppilaitosten maksutulomenetyksiin.

Keskeinen osa esitystä on lasten ja nuorten hyvinvointipaketti, johon osoitetaan noin 320 milj. euroa ja jonka toimeenpano on kolmen eri ministeriön (OKM, STM, TEM) vastuulla. Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotetaan 159 milj. euron toimenpidekokonaisuutta.

Hyvinvointipaketin keskeisiä elementtejä ovat perusopetuksessa etäopetusjakson aikana syntyneen oppimisvajeen paikkaaminen (70 milj. euroa) sekä lasten oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen varhaiskasvatuksessa (14 milj. euroa). Lisäksi lukio-opiskelijoiden opintojen kertaamiseen ja tukitoimenpiteisiin osoitetaan 17 milj. euroa (29.10.30) ja ammatilliseen koulutukseen 30 milj. euroa, joka käytetään mm. koulutuksensa keskeyttäneiden tai keskeyttämisuhan alla olevien opiskelijoiden ohjaukseen ja tukeen (29.20.30).

Hyvinvointipakettiin sisältyy myös 10 milj. euron määräraha harrastamisen mallin pilotointiin, jonka tavoitteena on tuoda maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteyteen (29.01.30). Nuorisotyöhön esitetään niin ikään lisäresursseja (12 milj. euroa), joilla pyritään mm. tavoittamaan ja tunnistamaan tuen tarpeessa olevat lapset ja nuoret ja auttamaan heidät koulutukseen ja muihin palveluihin (29.91.51).

Edellä mainittujen määrärahalisäysten lisäksi lapsia, nuoria ja perheitä tuetaan korottamalla peruspalvelujen valtionosuutta 112,3 milj. eurolla (28.90.30). Varat kohdistuvat lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalveluihin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Näin pyritään torjumaan koronaviruspandemian aiheuttamia sosiaalisia ongelmia ja varmistamaan tukipalveluiden toimivuus.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 29

Valiokunta pitää hyvinvointipakettia monipuolisena ja tarpeellisena kokonaisuutena ja esitettyjä panostuksia vallitsevassa tilanteessa perusteltuina ja ajankohtaisina. Rajoitustoimilla on ollut kielteisiä vaikutuksia monien lasten ja nuorten oppimistuloksiin, hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen. Osa lapsista ja nuorista on pudonnut etäopetuksesta rajoitustoimien aikana ja tarvitsee muita enemmän tukea ja ohjausta. Myös eri koulutusaloilla tilanteet ovat olleet erilaisia ja esim. koulutus- tai oppisopimuksella opiskelu on saattanut päättyä koronarajoitusten vuoksi kokonaan.

Monet koronakriisiin liittyvät taloudelliset vaikutukset täsmentyvät vasta myöhemmin. On siksi tärkeää, että resurssitarpeita seurataan ja että niiden riittävyttä arvioidaan myöhemmin uudelleen. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että lasten harrastustoimintaan liittyvä toimintamalli juurtuu pysyväksi toimintatavaksi kunnissa ja että sen rahoitus varmistetaan myös pilotoinnin päätyttyä.

20. Ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille esitetään 46,5 milj. euron lisäystä, josta 30 milj. euroa osoitetaan edellä mainitulla tavalla mm. ohjaus- ja tukitoimiin opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi. Määrärahaa korotetaan myös lähihoitajien koulutuksen lisäämiseksi (16,5 milj. euroa). Ehdotus liittyy helmikuussa eduskunnalle annettuun esitykseen laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain muuttamisesta (HE 4/2020 vp). Tavoitteena on 5 000 uuden lähihoitajan kouluttaminen viiden vuoden aikana. Kuluvalle vuodelle lisättävät opiskelijavuodet kohdennetaan koulutuksen järjestäjille syyskauden alussa siten, että koulutukset saadaan käynnistymään mahdollisimman nopeasti.

Valiokunta pitää tärkeänä, että koulutuksen ja siihen tarvittavien resurssien riittävyttä seurataan.

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Opetukseen ja tutkimukseen esitetään merkittäviä lisäpanostuksia. Osana tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tiekarttaa Suomen Akatemialle ehdotetaan yhteensä 81 milj. euroa kertaluonteisia lisävaltuuksia, jotka osoitetaan mm. uuteen lippulaiva-hakuun (25 milj. euroa), tutkimuksen kansallisten infrastruktuurien vahvistamiseen (20 milj. euroa) sekä kriisivalmiuteen ja huoltovarmuuteen liittyvään tieteelliseen tutkimukseen (20 milj. euroa).

Ehdotetut lisäykset ovat erittäin tärkeitä, sillä niillä voidaan parantaa suomalaisen tutkimusyhteisön ja elinkeinoelämän kilpailukykyä ja edistää näin uutta kasvua.

Myös korkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään. Kyse on kertaluonteisesta, yhteensä 124 milj. euron lisäyksestä, jolla tavoitellaan 4 800 aloituspaikan lisäämistä. Rahoituksesta kohdentuu 62 milj. euroa yliopistoille ja 62 milj. euroa ammattikorkeakouluille. Aloituspaikkojen alakohtaisessa kohdentamisessa huomioidaan myös hoitajamitoitusesityksen edellyttämä sairaanhoitajien lisäkoulutustarve.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 29

Valiokunta on tyytyväinen aloituspaikkojen lisäykseen, joka helpottaa tuntuvasti akuuttia hakijajamaa ja vahvistaa pidemmällä aikavälillä osaamis pohjaa ja osaavan henkilöstön saatavuutta. On samalla varmistettava, että uusien aloituspaikkojen aiheuttamiin lisärahoitustarpeisiin varaudutaan myös tulevina vuosina. Valiokunta painottaa paikkojen jakautumisessa alueellisten tarpeiden huomioon ottamista ja toteaa, että esim. Uudellamaalla on vähemmän aloituspaikkoja kuin alueen väestömäärä edellyttäisi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että aloituspaikkojen riittävyttä ja kohdentamista arvioidaan myös jatkossa ja huolehditaan siitä, että koulutus ja osaaminen vastaavat mahdollisimman hyvin kriisin jälkeen tarvittavaan osaamiseen. Erityisen tärkeää on vahvistaa korkeakoulujen perusrahoitusta, mikä luo pohjaa pitkäjänteiselle ja laadukkaalle tutkimukselle ja sen myötä kansainväliselle menestykselle.

Valiokunta kiinnittää vielä huomiota yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen riittävyteen, sillä vuodesta 2030 alkaen kahdella kolmasosalla päiväkodin henkilöstöstä tulee olla korkeakoulututkinto, joista vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Viime vuosien lisäresursseista huolimatta koulutetuista varhaiskasvatuksen opettajista on edelleen pulaa lähes koko Suomessa.

Valiokunta pitää myönteisenä myös korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen ehdotettuja resursseja, sillä koronaviruksen aiheuttamat poikkeusolot ovat olleet monille opiskelijoille henkisesti ja sosiaalisesti raskasta aikaa. Momentille 29.40.20 ehdotetaan 6 milj. euroa opiskelijoiden ja opiskelijahyvinvoinnin tuen vahvistamiseen, minkä lisäksi momentille 33.60.35 ehdotetaan 5 milj. euroa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon opiskelijahyvinvoinnin tukemiseen.

80. Taide ja kulttuuri

Taiteelle ja kulttuurille ehdotetaan yhteensä 25,3 milj. euron lisäystä, joka koostuu lähes kokonaan (24,2 milj. euroa) koronaepidemiaan liittyvistä elvytystoimenpiteistä. Niillä edistetään kulttuurin ja taiteen alan henkilöstön työllistymistä, minkä lisäksi hankkeet edistävät myös mm. rakennusalan työllisyyttä.

Määrärahaa kohdennetaan mm. kesällä 2020 peruuntuvien tai ennakoitua pienempinä toteutuvien kulttuuritapahtumien tukemiseen (9,6 milj. euroa), kulttuuritilojen peruskorjauksiin ja rakentamiseen (3 milj. euroa), elokuvien ja draamasarjojen tukemiseen (5 milj. euroa) sekä seuranta-alojen toiminnan elvytystoimiin (3 milj. euroa).

Opetus- ja kulttuuriministeriölle esitetään myös valtuus myöntää 30 milj. euroa Kansallisteatterin Pienen näyttämön perustamis- ja perusparannushankkeen kustannuksiin. Lisäksi pöytäkirjamerkinnän mukaan hallitus sitoutuu uuden Arkkitehtuuri- ja designmuseon säätiön pääomittamiseen enintään 60 milj. eurolla erikseen mainituin ehdoin. Nämä molemmat hankkeet ovat kansallisen kulttuurin kannalta tärkeitä ja pitkään vireillä olleita hankkeita, jotka edistävät osaltaan myös luovaa taloutta ja työllisyyttä.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 29

90. Liikuntatoimi

30. Avustukset Liikkuva opiskelu, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta on tyytyväinen, että elvytystoimenpiteenä edistetään myös liikuntapaikkarakentamista, johon osoitetaan 6,8 milj. euroa. Työvoimavaltaisena alana liikuntapaikkarakentaminen lisää työllisyyttä ja tukee samalla kuntia mm. koulujen ja päiväkotien yhteyteen rakennettavilla lähiliikuntapaikoilla, joita kunnat eivät itse pystyisi kunnostamaan tai rakentamaan. Mm. liikuntasaliit ja lähiliikuntapaikat edistävät hyvin myös laajojen väestöryhmien liikkumista.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Hallitus esittää liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle merkittävää lisärahoitusta, joka kohdennetaan taloutta elvyttäviin väylähankkeisiin ja väylien kunnossapitoon sekä teollisten investointien tukemiseen.

Lisäksi hallitus esittää valtuuksia ja määrärahaa hankkeille, jotka sisältyvät maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksia koskevaan neuvottelutulokseen Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun kaupunkiseutujen kanssa. Kyseessä on erittäin merkittävä neuvottelutulos, jolla edistetään kestäviä liikennehankkeita ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa erityisesti joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilla alueilla. Valtio osallistuu kaupunkiliikenteen kehittämiseen yhteensä lähes 756 milj. eurolla siten, että kustannukset jakautuvat vuosille 2020—2031. Kun kunnat sitoutuvat omaan osuuteensa, saadaan liikkeelle yli miljardin euron investoinnit neljällä kaupunkiseudulla.

Valiokunta on tyytyväinen näihin lisäpanostuksiin niin elvytyksen kuin myös ilmastotavoitteiden toteutumisen sekä teollisuuden investointien kannalta. On niin ikään myönteistä, että uudet liikenneinvestoinnit ja perusväylänpidon toimet jakautuvat alueellisesti varsin kattavasti ja ne edistävät näin eri alueiden työllisyyttä, elinvoimaa ja kilpailukykyä.

10. Liikenne- ja viestintäverkot

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)

Perusväylänpitoon esitetään noin 56 milj. euron lisäystä, josta noin 43 milj. euroa käytetään elvytystoimenpiteinä toteutettaviin kohteisiin.

Elvytysmäärärahasta 30 milj. euroa kohdennetaan mm. maanteiden sekä jalankulku- ja pyöräteiden päällysteisiin, rakenteen korjauksiin, sorateiden korjauksiin sekä varusteiden ja laitteiden uusimiseen. Toimenpiteiden päävaikutus on väylien palvelutason säilyttäminen ja palauttaminen.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 31

Valiokunta toteaa, että liikenneväylien korjausvelka on edelleen varsin suuri ja kaikki lisäpanostukset ovat tärkeitä ja tarpeellisia. Perusväylänpidon hankkeilla on myös selkeää työllistävää vaikutusta, ja ne parantavat liikenneturvallisuutta, liikenteen sujuvuutta ja alueiden elinvoimaisuutta. Mahdollisia uusia elvytyskohteita arvioitaessa onkin perusteltua ottaa huomioon perusväylänpidon määräraharahatarve, sillä tiestöllä ja radoilla on edelleen paljon korjausvelkaa, joka näkyy väylien käyttäjille mm. hidastuksina ja liikenteen häiriöinä.

Elvytyspakettiin sisältyy 10 milj. euron määräraha radanpitoon, minkä lisäksi radanpidon materiaalivaraston ostamiseen osoitetaan 10,9 milj. euron määräraha. Radanpidon materiaalivarasto on siirtynyt ulkomaiseen omistukseen, jolloin radanpidon riittävän omavaraisuuden ja varautumisen vuoksi on perusteltua, että Väylävirasto ostaa kriittisten materiaalien varaston omaan hallintaansa.

30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v)

Edellä mainittujen MAL-sopimusten perusteella liikenne- ja viestintävirastolle esitetään kahta raidehankkeisiin liittyvää valtuutta. Toinen (13,957 milj. euroa) osoitetaan Tampereen raitiotien (1. ja 2. vaihe) suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen sekä seuturaitiotien laajentamisen seudullisen yleissuunnittelun avustamiseen. Jo aiemmin myönnetty valtuus huomioon ottaen avustuserien yhteismäärä saa olla enintään noin 85 milj. euroa. Toinen valtuus (6,1 milj. euroa) osoitetaan Mellunmäki—Tikkurila—Aviapolis—lentoasema-pikaraitiotien suunnitteluun. Molemissa hankkeissa valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 prosenttia em. kustannuksista ja avustuksen myöntäminen edellyttää kuntien sitoutumista neuvottelutulokseen.

Valiokunta on tyytyväinen MAL-sopimusten etenemiseen ja toteaa, että sopimukset edistävät eheää yhdyskuntarakennetta ja antavat mahdollisuuden myös uusien, hyvien joukkoliikennetyksien päässä olevien asuinalueiden kehittämiseen. On myös tärkeää, että valtio varautuu jatkossa osallistumaan käynnissä olevissa, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupunkiseutuja koskevilla MAL-neuvotteluissa sovittavien toimien riittävään rahoitukseen.

31. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta on tyytyväinen kävelyä ja pyöräilyä edistävien hankkeiden lisärahoitukseen (18 milj. euroa), jolloin koko vuoden määräraha nousee lähes 33 milj. euroon. Momentin määrärahoista myönnettävät valtionavustukset ovat kaikkien kuntien ja myös muiden kävelyä ja pyöräilyä edistävien toimijoiden haettavissa.

Vuoden 2021 talousarvioesitykseen on tarkoitus esittää 25 milj. euron lisäystä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Lähivuosina tämä merkitsee yhdessä kuntarahoituksen kanssa selkeää lisäpanostusta liikkumisen kestävyteen ja päästöttömän liikenteen edistämiseen. Kävelyllä ja pyöräilyllä on myös merkittäviä terveyshyötyjä, joten niitä edistävät hankkeet edistävät myös kansanterveyttä.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Päälukko 31

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään yhteensä 770 milj. euron valtuutta, jolla voidaan käynnistää yhteensä 22 hanketta eri puolilla maata. Valtuudesta noin 188 milj. euroa liittyy taloutta elvyttäviin toimiin, jotka on tarkoitus käynnistää nopeasti ja saada näin lyhyessä ajassa positiivisia talousvaikutuksia. Noin 150 milj. euroa kohdistuu teollisiin investointeihin ja noin 432 milj. euroa MAL-neuvottelutulokseen. Osa rahoituksesta on kuitenkin ehdollista, sillä Kemian biotuotetehtaan liittyviä hankkeita ei aloiteta ennen kuin Metsä Group on tehnyt tehtaan rakentamista ja siihen liittyvien infrainvestointien toteuttamista koskevat päätökset. MAL-sopimuksiin liittyvät hankkeet edellyttävät puolestaan ao. kuntien sitoutumista neuvottelutulokseen.

Euromääräisesti suurimpia hankkeita ovat Helsinki—Riihimäki-raidekapasiteetin lisääminen (273 milj. euroa), Espoon kaupunkirata (137,5 milj. euroa), Kontiomäki—Pesiökylä-radon parantaminen (81 milj. euroa), Kuopion ratapihan parantaminen (30 milj. euroa) sekä E 18/Kehä III parantaminen (30 milj. euroa). Uusien hankkeiden määräraharave on kuluvana vuonna yhteensä noin 40 milj. euroa.

Valiokunta on tyytyväinen myös hallituksen linjaukseen, jonka mukaan hallitus varautuu rahoittamaan noin 75 milj. eurolla kolme uutta vuonna 2021 alkavaa väylähanketta. Hallitus sitoutuu myös Laurila—Tornio—valtakunnan raja -raideyhteyden sähköistykseen, mutta hankkeen tekniistä toteuttamista koskeva selvitys ei ole vielä käytettävissä.

Kyse on poikkeuksellisen laajasta ja tarpeellisesta hankekokonaisuudesta, johon sisältyy sekä tie-, raide- että vesiliikennettä edistäviä hankkeita kattavasti eri puolilla Suomea. Koronakriisin taloudellisten vaikutusten vähentämisen rinnalla hankkeet parantavat elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja edistävät kansalaisten liikkumista ja kaupunkiseutujen kehittämistä. Ne edistävät myös ilmastonmuutoksen torjuntaa ja siirtymistä kohti päästötöntä liikennettä. Kansallisen tason päätösten myötä on mahdollisuus hakea myös Verkkojen Eurooppa -ohjelman rahoitusta, jota on nyt haettu kahteen kohteeseen (Espoon kaupunkiradan suunnitteluun sekä Helsinki—Riihimäki-kapasiteetin lisääminen 2. vaihe -hankkeen rakennussuunnitteluun). On tärkeää, että EU-rahoitusta hyödynnetään tehokkaasti myös uuden ohjelmakauden käynnistyttyä.

Valiokunta on tyytyväinen, että esitykseen sisältyy myös Saimaan kanavan vedenpinnan nostoa koskeva hanke, sillä suurempi kulkusyvyys edistää Saimaan kanavan ja Saimaan järvialueen tavaraliikenteen toimintaedellytyksiä ja alentaa kuljetuskustannuksia. Kanavan vedenpinnan nosto lisää kulkusyvyyttä syväväyläverkolla aina Varkauden ja Joensuun satamiin saakka, minkä lisäksi myös matkailun mahdollisuudet ja alueen maisema-arvot on huomioitava.

Valiokunta pitää tärkeänä, että myös Saimaan kanavan sulkujen pidentämistä koskeva hanke käynnistetään mahdollisimman pian. Tällä hetkellä sulut rajoittavat suurempien, kuten tulevien EU-normien mukaisten, alusten kulkua, mikä vähentää kanavan ja syväväyläverkon käyttöä. Sulkujen pidentämistä koskevan hankkeen kustannusarvio on noin 95 milj. euroa.

Valiokunta painottaa myös hankkeiden vaikutusarvioiden tärkeyttä sekä elinkeinoelämän tasa-
puolista huomioon ottamista arvioitaessa valtion tuen tarvetta ja sen kohdentamista.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluku 31

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 10,6 milj. euron määrärahaa, joka on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, koska hankkeet ovat edenneet ennakoitua hitaammin.

Valiokunta painottaa toimivien laajakaistayhteyksien merkitystä, mikä on korostunut tänä keväänä etätyön lisääntymisen myötä. Etenkin nopeiden kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuus vaihtelee kuitenkin maakuntien ja kuntien välillä. Toimivat tietoliikenneyhteydet ovat yhä keskeisempiä etätyön, elinkeinoelämän sekä myös tasapainoisen aluekehityksen kannalta. Onkin tärkeää, että hallitusohjelman linjauksen mukaisesti laajakaistaohjelmaa jatketaan ja tukea ohjataan alueille, joille ei ole tulossa kaupallista laajakaistaa ennen vuotta 2025.

51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään yhteensä 32,3 milj. euroa, josta 24,7 milj. euroa esitetään lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille liikennöinnin tukemiseen. Koronakriisin ja siihen liittyvien rajoitusten seurauksena suomalaisten lasti- ja matkustaja-alusvarustamoiden kassavirta on merkittävästi vähentynyt ja toimintaedellytykset ovat vaikeutuneet.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja toteaa, että Suomen talouden ja elinkeinoelämän kannalta on välttämätöntä, että merikuljetukset toimivat kaikissa olosuhteissa. Lisämäärärahan tarkoituksena on ylläpitää valmius liikennöinnin tukemiseen, mikäli se katsotaan olosuhteet huomioon ottaen välttämättömäksi. Avustus myönnettäisiin valtionavustuslain sekä sen nojalla annettavan asetuksen perusteella. Avustuksen myöntämisen ehtona olisi, että avustusta hakeneelle varustamolle asetetaan julkisen palvelun velvoite tai muu liikennöintivelvoite tuetun reitin, aluksen ja vuorotiheyden suhteen.

Momentin määrärahasta osoitetaan 5 milj. euroa tiedotusvälineiden tukeen, jolla tuetaan koronaviruksen vuoksi talousvaikeuksiin joutuneita tiedotusvälineitä. Kyseessä on uusi tukimuoto. Sitä voisi hakea hankkeisiin, joilla vahvistettaisiin laadukasta paikallista tai alueellista journalismia, tutkivaa journalismia tai tavanomaista perusteellisempien juttukokonaisuuksien tuottamista sekä journalistisen sisällön lisäämistä digitaalisille alustoille.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tuen toimivuutta ja sen riittävyyttä seurataan.

55. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esittää koronatilanteen vuoksi julkisen henkilöliikenteen palveluiden ostoon ja kehittämiseen 100 milj. euron lisämäärärahaa, jolla tuetaan joukkoliikennettä koronatilanteen pitkittyessä sekä pyritään varmistamaan nykyisten joukkoliikenteen kehittämishankkeiden jatkuvuus.

Koronaepidemia on vähentänyt voimakkaasti joukkoliikenteen käyttöä. Matkustajien määrä on romahtanut suurissa kaupungeissa, mutta matkustaminen on vähentynyt voimakkaasti myös muualla Suomessa. Tästä on aiheutunut eri osapuolille merkittäviä taloudellisia tappioita, jotka

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 32

kohdistuvat liikenteen järjestämistavasta ja hankintamalleista riippuen joko toimivaltaisille vieranomaisille tai linja-autoyrityksille.

Valiokunta pitää tärkeänä, että joukkoliikenteen järjestäminen ei heikkene pysyvästi koronakriisin vuoksi. Epidemian aiheuttamat taloudelliset menetykset on sen vuoksi pyrittävä korvaamaan joukkoliikenteen järjestäjille ja liikenteenharjoittajille mahdollisimman kattavasti. Määrärahan tarvetta, jakautumista ja kohdentamista on näin ollen arvioitava vielä seuraavassa lisätalousarviossa.

Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös lentoliikenteen (Helsinki—Savonlinna) keskeytymisestä aiheutuvien kiinteiden kustannusten korvaamiseen liikenteenharjoittajalle. Valiokunta pitää tätä perusteltuna ja korostaa muutoinkin kotimaan lentojen merkitystä alueellisen elinvoimaisuuden ja maan kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään lisäystä 24,1 milj. euroa, josta 2,8 milj. euroa työllisyyden kuntakokeilujen toimeenpanoon.

Hallitus on esittänyt työllisyyden kuntakokeilun aloittamista 1.1.2021. Valiokunta pitää kuntakokeiluja tarpeellisina, koska niillä on tarkoitus edistää työttömien työllistymistä ja tuoda ratkaisuja työvoimapulaan. Kokeilusta tulee saada tietoa siitä, parantaako kuntapohjainen palvelujen järjestäminen työttömien toimintakykyä, työllisyyden edistämisen vaikuttavuutta ja työllisyysastetta. Kokeilussa TE-toimistojen virkamiehiä siirrettäisiin kokeilualueille TE-toimistoista siirtyvän asiakasmäärän suhteessa. Valiokunta korostaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja sitä, että työttömien palveluihin ei saa tulla katkoksia eikä kokeilusta saa olla haittaa asiakkaille. Erityistä huomiota pitää kiinnittää nuorten palveluihin.

Koronaepidemia on haastanut myös TE-palvelut, koska lomautukset ja työttömyys ovat lisääntyneet. Saadun selvityksen mukaan palvelujen asiakkaiksi on tullut erityisesti ensikertalaisia, yrittäjiä ja aivan uusi asiakasryhmä on pienyritykset. Valiokunta katsoo, että TE-palvelujen henkilöstöresurssit tulee turvata, jotta pystytään palvelemaan kaikkia työttömiksi joutuneita.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluku 32

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille esitetään 135 milj. euron lisäystä määrärahoihin sekä myöntämisvaltuuteen 255 milj. euroa.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä 60 milj. euroa on tarkoitettu käyttämään suurten yritysten veturiyrittäjäkampanjan jatkamiseen. Lisärahoituksella pyritään kannustamaan yrityksiä tki-toiminnan lisäämiseen arviolta 300 milj. eurolla. Lisäksi panostetaan 15 milj. euroa yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kumppanuusmallin pilotointiin. Valiokunta pitää näitä panostuksia tarpeellisina, koska määrärahojen lisäyksillä edistetään talouden toipumista ja nopeutetaan uusien työpaikkojen syntymistä.

Business Finlandin avustusvaltuuksista 180 milj. euroa on tarkoitettu kohdennettavaksi koronaviruksesta johtuvien häiriöiden korjaamiseen. Valiokunta pitää välttämättömänä turvata elinvoimaisten yritysten selviytyminen kriisitilanteen yli.

ELY-keskukset ja Business Finland ovat myöntäneet yrityksille koronahäiriötilanteen kehittämisyhteistyötä. Valtioneuvosto linjasi aiemmin, että näiden niin sanottujen häiriötukien haut suljetaan samassa yhteydessä, kun kustannustukea koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 8.6.2020. Business Finland ja ELY-keskukset käsittelevät normaalisti kaikki hakemukset, jotka ovat saapuneet koronatuken hakujen voimassaoloaikana. Business Finland oli saanut 9.6.2020 mennessä lähes 29 000 rahoitushakemusta, joissa oli haettu rahoitusta vajaat 1,5 mrd. euroa. Päätöksiä on tehty 18 800 ja rahoitusta myönnetty 560 milj. euroa. Noin 8 800 hakemusta, joiden rahoittamiseksi nyt esitetty 180 milj. euron lisävaltuus on tarkoitettu käyttämään, on vielä odottamassa päätöksentekoa.

Valiokunta pitää erityisesti nykyisessä poikkeustilanteessa tärkeänä, että rahoituksen vaikuttavuutta seurataan tarkoin hyödyntäen laajaa vaikuttavuusmittaristoa. Lisäksi valiokunta viittaa eduskunnan hyväksymään lausumaan (VaVM 5/2020 vp — HE 43/2020 vp, HE 52/2020 vp), jossa mm. edellytetään, että koronakriisiin liittyvät yritystuet kohdistuvat oikeudenmukaisesti siten, että ne kompensoivat pandemiasta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia, parantavat mahdollisuuksia jatkaa ja kehittää yritystoimintaa sekä edistävät työllisyyttä.

30. Työllisyys ja yrittäjyys

40. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Työ- ja elinkeinoministeriöstä saadun selvityksen mukaan momentin päätösosaa tulee täydentää siten, että määrärahan käytössä sovelletaan myös valtionavustuslakia (688/2001).

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 88/2020 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Päälukko 32

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös *valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti* pohjoisen matkailua ylläpitäviin investointeihin *myönnettäviin avustuksiin*.

40. Yritysten erityisrahoitus

43. Yritysten kustannustuki (arviomääräraha)

Hallitus esittää yritysten kustannustukeen 300 milj. euron määrärahaa, joka on tarkoitettu koronaepidemian aiheuttamien liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseen (TaVM 14/2020 vp — HE 91/2020 vp). Koronakriisin pitkittyessä on todettu, että nykyiset tuet eivät riittävällä tavalla kohdistu kaikkein eniten koronasta kärsiviin yrityksiin ja koronasta kärsiville toimialoille. Uusi kustannustuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on laskenut merkittävästi koronapandemiasta johtuen ja joilla on ollut vaikeuksia sopeuttaa liiketoimintaansa ja kustannuksiaan nopeasti muuttuneeseen toimintaympäristöön. Valiokunta pitää tukimuotoa hyvänä, koska sillä on tarkoitus estää konkurssseja ja työpaikkojen menetyksiä. Tuki edesauttaa myös yritysten toipumista koronakriisistä ja ehkäisee lomautusten muuttumisen irtisanomisiksi.

Valtioneuvosto on aiemmin linjannut, että ELY-keskusten ja Business Finlandin yrityksille myöntämien koronahäiriötilanteen kehittämisavustusten haut suljetaan samassa yhteydessä, kun kustannustukea koskeva hallituksen esitys annetaan. Valiokunta pitää järjestelyä hyvänä, mutta painottaa, että huomiota tulee kiinnittää tukien päällekkäisyyksiin ja tukien yhteensovituksen tulee tapahtua yhdenmukaisin perustein. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että tuen maksatus on sujuvaa ja että hakemusten käsittelyssä noudatetaan tasapuolisuutta.

Valiokunta tuo esiin huolensa siitä, että toimialakohtainen neutraalisuus ei toteudu ja että edelleen on yrittäjiä, kuten osa-aikaiset yrittäjät ja tapahtumatuotannon freelancerit, jotka eivät ole yritystukien piirissä. He ovat työttömyystuen piirissä, mutta eivät saa kustannustukea tai yksinyrittäjien tukea yrityskulujensa kattamiseksi.

87. Pääomasijoitus Suomen Malmijalostus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Suomen Malmijalostus Oy:n taseen vahvistamiseksi momentille esitetään 150 milj. euron määrärahaa sekä 300 milj. euron valtuutta käytettäväksi akkuklusterin kehittämiseen.

Määräraha on tarkoitus käyttää pääosin yhtiön nykyisten salkkuyhtiöiden rahoittamiseen yhdessä yksityisten sijoittajien kanssa. Lisävaltuus on tarkoitus käyttää Suomeen suuntautuviin prekursori- ja katodiaktiivimateriaali-investointeihin, joihin osallistuu myös yksityisiä toimijoita. Valtuudesta arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 300 milj. euroa vuonna 2021.

Valiokunta tukee tavoitetta nostaa suomalaisten mineraalien jalostusarvoa ja edesauttaa tätä kautta uuden korkean teknologian akkuteollisuuden alan muodostumista Suomeen. On tärkeää, että akkuklusteria kehitetään ympäristönäkökulma edellä. Valiokunta korostaa kaivoslain samanlaisen uudistamisen tärkeyttä. On myös edistettävä kiertotaloutta ja pyrittävä vähentämään luonnonvarojen käyttöä.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 32

Valiokunta pitää hankkeita merkittävänä, koska jos hankkeet toteutuisivat, kahden suunnitellun tehtaan perustamisesta syntyvä vuotuinen työvoimavaikutus olisi välillisesti noin 4 500 henkilötyövuotta. Tästä arvioidaan kertyvän uusia verotuloja yli 200 milj. euroa vuodessa.

88. Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä (Tesi) pääomiteetaan 250 milj. eurolla. Määräraha käytetään vakautusrahoitusohjelman lisäpääomitukseseen, nopeasti kasvaviin yrityksiin (ns. venture capital -rahoitus) ja suomalaisiin pääomasijoitusrahastoihin varautumalla korvaamaan rahastosijoittajien mahdollisista vetäytymisistä aiheutuvaa vajetta.

Tesi käynnisti vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa myönnetyllä 150 milj. euron lisärahoituksella vakautusohjelman, jonka kautta tuetaan osakesijoituksin ja vaihtovelkakirjalainoin koronakriisin johdosta tilapäisiin vaikeuksiin joutuneita keskisuuria yrityksiä. Valiokunta pitää tarpeellisenä, että vakautusrahoitusohjelman kautta edelleen autetaan elinkelpoisia yrityksiä selviytymään koronakriisin aiheuttamien vaikeuksien yli. Tärkeää on estää tarpeettomia konkurssseja ja turvata elinkelpoisissa yrityksissä olevat työpaikat ja näin minimoida kansantaloudelle aiheutuvia ongelmia. Valiokunta pitää myös kannatettavana, että määrärahan kohdentamisella pyritään vahvistamaan strategisesti tärkeitä toimintoja ja toimialoja, jotka liittyvät esim. terveydenhuoltoon, huoltovarmuuteen ja kriittiseen infrastruktuuriin. Lisäksi valiokunta painottaa avoimuuden merkitystä osakeomistusten osalta.

Valiokunta korostaa, että rahoituksen kohteena olevien uusien ja nopeasti kasvavien yritysten selviäminen koronakriisistä on tulevaisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeitä. Ne ovat keskeisessä roolissa talouden rakenteiden uudistajina ja tulevaisuuden kilpailukyvyn varmistajina kansainvälisillä markkinoilla. Nämä yritykset ovat myös tärkeitä kestävä kehityksen kannalta sekä ilmastoon, vähähiilisyteen ja kiertotalouteen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan esitetään yhteensä runsaan 1 mrd. euron lisäystä, josta valtaosa on koronaviruspandemiasta johtuvia määrärahan tarkistuksia tai lisätarpeita.

Euromääräisesti merkittävimmät määrärahalisäykset liittyvät työttömyysturvan muutoksiin, joihin osoitetaan yhteensä 812 milj. euroa. Tästä valtaosa (600 milj. euroa) aiheutuu työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta väliaikaisesti siten, että valtio rahoittaa tänä vuonna lomautusajan ansiopäivärahasta peruspäivärahaa vastaavan osuuden. Työttömyysturvaan aiemmin tehtyjen väliaikaisten muutosten jatkamisesta vuoden loppuun saakka aiheutuu puolestaan yhteensä 76 milj. euron lisämäärärahatarve.

Myös työkyvyn ylläpitoa ja työllisyyttä tukeviin hankkeisiin osoitetaan lisärahoitusta (16,5 milj. euroa). Tästä suurin lisäys (7,5 milj. euroa) kohdistuu työkykyohjelman toimenpiteiden laajenta-

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Päälukka 33

miseen, jolla tuetaan osatyökykyisten työllistymistä, ehkäistään työttömyyden pitkittymistä ja työkyvyttömyyttä ja lisätään heikossa työmarkkina-asetmassa olevien työelämäosallisuutta.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös noin 320 milj. euron rahoitus lasten ja nuorten hyvinvointipakettiin, jolla lievennetään kriisin vaikutuksia oppimistuloksiin, hyvinvointiin ja yhdenvertaisuuteen. Kyseessä on varsin laaja-alainen ja merkittävä toimenpidekokonaisuus, joka kohdistuu kolmen ministeriön (OKM, STM, TEM) hallinnonalalle. Osa rahoituksesta (112,3 milj. euroa) osoitetaan kuntien valtionosuuksien kautta lasten, nuorten ja perheiden palvelujen vahvistamiseen.

Tukitoimet ovat välttämättömiä, sillä kriisi on lisännyt sosiaalipalvelujen kysyntää ja mm. lastensuojelun ja perustason mielenterveyspalvelujen tarpeen ennakoidaan kasvavan. On siksi tärkeää käynnistää nopeasti toimia, joilla torjutaan epidemian aiheuttamia sosiaalisia ongelmia ja varmistetaan lapsiperheiden sekä lastensuojelun, mielenterveys- ja päihdepalveluiden riittävyys ja toimivuus. Valiokunta viittaa edellä momentin 28.90.30 kohdalla todettuun ja korostaa myös tässä yhteydessä matalan kynnyksen ja ennaltaehkäisevien palveluiden lisäämistä, jotta raskaampien palvelujen tarve vähenee.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että kuntien valtionosuuksia korotetaan 60 milj. eurolla ikääntyneiden palveluiden turvaamiseksi. Määrärahalta torjutaan poikkeustilanteesta johtuvia sosiaalisia ongelmia ja lievennetään kriisin vaikutuksia ikäihmisten terveyteen ja toimintakykyyn.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on yleiskatteellista valtionosuutta, joten kunnat päättävät itse saamansa valtionosuuden lisäyksen kohdentamisesta tehtäviensä hoitamiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että kunnat seuraavat huolellisesti valtionosuuksien kohdentamista ja käyttöä ja huolehtivat siitä, että valtionosuuksien lisäykset käytetään niihin palveluihin, joihin ne on tarkoitettu.

Valiokunta on tyytyväinen myös siihen, että koronavirusrokotteen hankintaan varaudutaan jo tässä vaiheessa ja että rokotehankintaan osoitetaan 110 milj. euron lisämääräraha (33.70.20).

10. Perhe- ja asumiskustannusten taseus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

57. Perustoimeentulotuki (arviomääräraha)

Momentille ehdotetaan 60 milj. euron määrärahaa toimeentulotuen määräaikaiseen parantamiseen. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 105/2020 vp) annettiin eduskunnalle 17.6.2020, mutta esitys liittyy vasta syksyllä 2020 annettavaan lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Em. määräraha poistetaan siksi tässä vaiheessa talousarviosta.

Valiokunta toteaa, että käsittelyn siirtyminen ei vaikuta etuuden saajien asemaan, sillä em. esityksen mukaista tukea on tarkoitus myöntää ensimmäisen kerran vasta syyskuulta 2020 ja tuen ensimmäinen maksupäivä on syyskuun lopussa.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Pääluokka 33

Valiokunta pitää välttämättömänä, että seuraava lisätalousarvioesitys annetaan niin, että tarvittava määräraha on käytettävissä lain voimaantullessa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(Poist.)

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valiokunta pitää tarpeellisina ympäristöministeriön pääluokkaan esitettyjä noin 110,5 milj. euron lisäyksiä, joiden myötä pääluokan määrärahat nousevat yhteensä 396,3 milj. euroon. Lisäksi korotetaan valtion asuntorahastosta myönnettäviä valtuuksia ja avustuksia.

Lisäyksillä toteutettavat toimet ovat nopeasti käynnistettävissä, ja niillä on merkittäviä työllisyyttä ja ilmastotavoitteita tukevia vaikutuksia. Suurimmat määrärahakorotukset osoitetaan asuinrakennusten ja kuntien rakennusten öljylämmityksestä luopumiseen (yhteensä noin 43,6 milj. euroa). Myös pienemmillä määrärahalisäyksillä, kuten avustuksilla tuulivoimakaavoitukseen (2 milj. euroa), voidaan saada vipuvaikutuksen myötä nykyistä ripeämmin liikkeelle isoja työllistäviä investointeja.

Tärkeitä ovat niin ikään luonnonsuojeluun ohjattavat määrärahat, kuten luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenojen (18 milj. euroa) sekä Metsähallituksen julkisten hallintomenojen korotukset (10 milj. euroa). Koronaepidemia on lisännyt luonnonsuojelualueiden käyttöä entisestään, joten vallitsevassa tilanteessa on erityisen oleellista huolehtia alueiden kestävydestä, niiden parkkipaikkojen riittävydestä ja opasteiden ajantasaisuudesta.

Pääluokkaa koskevaan esitykseen sisältyy myös mm. avustus kunnille (13 milj. euroa), mikä mahdollistaa virkistysalueille, viheralueille ja kansallisiin kaupunkipuistoihin suunniteltujen kansalaisten lisääntyntä ulkoilua palvelevien kunnostushankkeiden ja investointien toteuttamisen.

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

60. Siirto Valtion asuntorahastoon

Valiokunta pitää hyvänä, että valtion tukeman asuntotuotannon korkotukivaltuutta ehdotetaan korotettavaksi 340 milj. eurolla, jonka myötä valtuus nousee 1,75 mrd. euroon. Lisäys mahdollistaa 2 600 uuden asunnon lainoittamisen, ja siten normaalin ARA-tuotannon määrän on mahdollista nousta 10 000 asuntoon hallitusohjelman kirjauksen ja eduskunnan lausuman (VaVM 20/2019 vp — HE 29/2019 vp, HE 89/2019 vp) mukaisesti.

Valiokunta toteaa, että myös valtion asuntorahastosta ehdotetut rakentamista ja korjaustoimintaa edistävät toimenpiteet työllistävät ja samalla elvyttävät taloutta tehokkaasti. Korkotukivaltuuden

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp

korotuksen ohella tällaisia toimia ovat esimerkiksi vihreään elvytykseen lukeutuva energiatehokkuusavustusten valtuuden nostaminen 20 milj. eurolla 40 milj. euroon sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen (MAL-sopimukseen) sidottujen puurunkoisten kerrostalojen korotetut käynnistysavustukset. Lisäksi normaalin ARA-vuokra-asuntotuotannon vauhdittamiseksi otetaan käyttöön uusi määräaikainen käynnistysavustus MAL-sopimusalueiden ulkopuolisilla alueilla (1 000 euroa/asunto). MAL-alueilla käynnistysavustukset pysyvät ennallaan (Helsingin seudulla 10 000 euroa ja Tampereen, Turun ja Oulun seudulla 3 000 euroa asuntoa kohden).

Valiokunta pitää niin ikään myönteisenä, että MAL-sopimukset on saatu uudistettua Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduilla, ja kiirehtii samalla uusien alueiden (Jyväskylä, Kuopio ja Lahti) kanssa käynnissä olevien neuvotteluiden loppuun saattamista.

Valiokunta nostaa esiin lisäksi asuinlähiöiden elinvoimaisuuden kehittämisen ja pitää perusteltuna kunnille myönnettävän ns. lähiöohjelma-avustuksen korottamista 20 prosentista 35 prosenttiin hankkeen kustannuksista. Korkeammalla avustusprosentilla kannustetaan kuntia tekemään yhdessä asukkaiden kanssa uusia lähiöiden elinvoimaa lisääviä ja segregatiota ehkäiseviä investointeja kuntatalouden heikosta tilanteesta huolimatta. Erityisen tärkeitä nämä hyvinvointia parantavat toimet ovat alueilla, joilla tulot ovat laskeneet työttömyyden ja lomautusten seurauksena.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa. Muutos johtuu verotuksen huojennetun maksujärjestelyn ehtojen muuttamisesta. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä huojennetun maksujärjestelyn korkoa alennettiin 3 prosentista 2,5 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän maksujärjestelypyyntöjä. (VaVM 8/2020 vp — HE 74/2020 vp)

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 4 000 000 euroa.

02. Yhteisövero

Momentilta vähennetään 4 000 000 euroa. Muutos johtuu verotuksen huojennetun maksujärjestelyn ehtojen muuttamisesta. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä huojennetun maksujärjestelyn korkoa alennettiin 3 prosentista 2,5 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän maksujärjestelypyyntöjä. (VaVM 8/2020 vp — HE 74/2020 vp)

**Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Osasto 11**

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentilta vähennetään 368 000 000 euroa.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentilta vähennetään 87 000 000 euroa. Muutos johtuu verotuksen huojennetun maksujärjestelyn ehtojen muuttamisesta. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä huojennetun maksujärjestelyn korkoa alennettiin 3 prosentista 2,5 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän maksujärjestelypyyntöjä. (VaVM 8/2020 vp — HE 74/2020 vp)

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentilta vähennetään 895 000 000 euroa.

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa. Muutos johtuu verotuksen huojennetun maksujärjestelyn ehtojen muuttamisesta. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä huojennetun maksujärjestelyn korkoa alennettiin 3 prosentista 2,5 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän maksujärjestelypyyntöjä. (VaVM 8/2020 vp — HE 74/2020 vp)

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentilta vähennetään 9 000 000 euroa.

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

39. Muut sekalaiset tulot

02. Verotukseen liittyvät korkotulot

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa. Muutos johtuu verotuksen huojennetun maksujärjestelyn ehtojen muuttamisesta. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä huojennetun maksujärjestelyn korkoa alennettiin 3 prosentista 2,5 prosenttiin, mikä pienentää arvioituja korkotuloja. (VaVM 8/2020 vp — HE 74/2020 vp)

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 2 000 000 euroa.

**Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Osasto 15**

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Valiokunta ehdottaa momentille lisättäväksi 30 568 000 euroa nimellisarvoisesta nettolainanotosta, jolloin nimellisarvoinen nettolainanotto on 18 922 779 000 euroa.

Vähennys johtuu valiokunnan tulo- ja menomomenteille ehdottamista muutoksista.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille merkitään lisäystä 5 321 343 000 euroa.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksissä ehdotetaan määrärahoihin 4 071 703 000 euron lisäystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 1 219 072 000 euron vähennystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 5 290 775 000 euron lisäystä.

Valiokunta on vähentänyt verotuloja 96 000 000 euroa sekä määrärahoja 65 432 000 euroa. Näiden erotusta vastaava lisäys on tehty tuloarvioihin momentille 15.03.01.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja ensimmäinen, toinen, kolmas ja neljäs lisätalousarvio huomioon ottaen 67 292 380 000 euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen HE 88/2020 vp ja sitä täydentävään hallituksen esitykseen HE 97/2020 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin.

Eduskunta hylkää lisätalousarvioaloitteet LTA 23—27/2020 vp.

Eduskunta päättää, että vuoden 2020 neljättä lisätalousarviota sovelletaan 1.7.2020 alkaen.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp

Helsingissä 24.6.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Esko Kiviranta kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Sanni Grahn-Laasonen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok (osittain)
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Sari Essayah kd (osittain)
varajäsen Eveliina Heinäluoma sd
varajäsen Mari Holopainen vihr (osittain)
varajäsen Inka Hopsu vihr (osittain)
varajäsen Jukka Kopra kok (osittain)
varajäsen Lulu Ranne ps
varajäsen Janne Sankelo kok (osittain)

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Mari Nuutila
valiokuntaneuvos Ilkka Lahti
tutkija Tanja Nurmi

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps

VASTALAUSE 1 ps

Yleisperustelut

Edellisen lisätalousarvion yhteydessä perussuomalaisten vastalauseessa varoitettiin: "Hallitus on ajautunut uuteen eurokriisiin lähes yhtä heikosti valmistautuneena kuin Vanhasen ja Kataisen hallitukset. Jos hallituksella ei ole omia selkeitä tavoitteita ja itsenäisesti toteutettavissa olevaa uskottavaa varasuunnitelmaa, hallitus päättyy myöntymään muiden maiden ajamaan etupolitiikkaan ja Suomi maksumieheksi."

Sen jälkeen, kun perussuomalaiset varoittivat koronakriisin varjolla tulevasta yhteisvastuiden kasvattamisen ja liittovaltioistamisen uhasta, Suomi on jo ehtinyt suostua Euroopan investointipankin takuurahaston ja työllisyysrahaston perustamiseen sekä Euroopan vakausmekanismin käyttöön. Näiden yhteydessä maamme kannettavaksi tuli miljardiluokan uudet takausriskit.

Hallituksen tehdessä uutta ennätystä lisätalousarvioiden koossa ja tulevaisuuden näyttäessä erittäin epävarmalta on nyt käsittelyssä olevan ennätyksellisen neljän miljardin määrärahalisäyksen ohella tarpeen ottaa kantaa elvytysrahastoon. Rahaston hyväksyminen aiheuttaisi Suomelle noin viiden miljardin euron nettomaksun, ja se samalla sitoisi Suomen uusiin, laajentuneisiin menettelytapoihin ja vähäisempään budjettisuvereniteettiin.

Suomi tarvitsee euroalueen suhteen selkeät omat tavoitteet ja itsenäisesti toteutettavissa olevan uskottavan varasuunnitelman. Suomen maksujärjestelmän huoltovalmiustila on heikko. Paikallinen varamaksujärjestelmä on eräs kriittinen korjaustarve. Varamaksujärjestelmä voitaisiin luoda kansallisten pankkien välille tai hyödyntäen Valtiokonttoria, Kelaa tai Verohallintoa. Samalla kannattaisi luoda esimerkiksi lohkoketjuteknologiaan pohjautuva järjestelmä, jolla voidaan nettottaa saadut etuisuudet ja tulot automaattisesti.

Kuntien taloustilanne on vaikea, ja lisätalousarvio on merkittävä askel tilanteen saattamisessa paremmalle tolalle. On todennäköistä, että nyt nähdyt tukitoimet eivät tule yksin riittämään. Siksi hallituksen on varauduttava priorisoimaan ja karsimaan kunnille määrättyjä velvoitteita sekä pidättäytyttävä uusien, ei-välttämättömien velvoitteiden luomisesta. Perussuomalaiset tukevat hallituksen koronaepidemian vastaista taistelua ja pyrkimyksiä talouden toimintaedellytysten säilyttämiseksi. Ymmärrämme, että yksikään hallitus ei mielellään hylkää ohjelmaansa sekä poliittisia tavoitteitaan. Se on nyt kuitenkin tehtävä pakon edessä.

Huolestuttavin riski liittyy epidemian mahdolliseen toiseen aaltoon. Kun ihmisten ja yritysten toiminnalle asetettuja rajoituksia puretaan, on todennäköistä, että uusien tartuntatapauksien määrä kääntyy kasvuun. Hallituksen on oltava tarkkana ja pystyttävä muuttamaan nopeasti epidemian rajoittamiseen ja tukahduttamiseen tähtäviä suunnitelmiaan sekä niiden soveltamista. Perussuomalaistenkin mielestä koronaepidemian torjunta on nyt parasta elvytystä.

Kun koronasta on selvitty, keskeiseksi haasteeksi muodostuu talouden velkakestävyysvarmistaminen, mikä käytännössä tarkoittaa menojen sopeuttamista. Sopeuttaminen tulee olemaan niin vaikeaa, että hallitus todennäköisesti joutuu jättämään menupuolen normalisoinnin seuraavalle

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps

hallitukselle. Jos talous on normalisoitumassa piakkoin, nyt tehty elvytys on ylimitoitettua. Ylimitoidettu elvytys nyt voi tuntua järkevältä varmistukselta, mutta se myös heikentää Suomen elvytysmahdollisuuksia seuraavan taantuman yhteydessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä laatii Euroopan rahaliiton kehittämistä koskevan linjauksen, jossa kerrotaan Suomen kannat keskeisiin auki oleviin kysymyksiin, ja antaa eduskunnalle selonteon kyseisistä linjauksista syysistuntokaudella.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus kunnioittaa perustuslakivaliokunnan kannanottoja ja huolehtii, että Suomen vastuut ja riskisaatavat eivät kasva kohtuuttomiksi ja hallitsemattomiksi, edes askel askeleelta useilla pienillä yksittäisillä päätöksillä. Suomen vastuiden kokonaisuutena ja niiden vastuiden toteutumisen todennäköisyyttä on seurattava tarkkaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ilmoittaa, että Suomi ei osallistu EU:n elpymissuunnitelman alaiseen elpymisvälineeseen.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä tarkastaa varamaksujärjestelmähankkeen nykytilan ja kiirehtii toimivan varajärjestelmän valmistumista.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus tunnustaa hallitusohjelmansa vanhentuneen ja sen vuoksi laatii ohjelmansa liitteeksi talouden sopeuttamista sekä hallitusohjelmaa ohjaavan ”Sopeutuksen tiekartan”.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa aktiivisesti edistämään kansainvälisten ilmastotulien käyttöönottoa. Saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti toteutetut ilmastotullit suuntaavat tuotantoa vähäpäästöisempiin tuotantotapoihin ja asiansa hyvin hoitaneisiin maihin. Tämä tarkoittaa investointeja, työpaikkoja ja verotuloja. Tullit vähentäisivät myös hiili- ja saastevuotoa nykyiseltä tasolta.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo konkreettisen suunnitelman maahanmuuton kulujen kokonaisvaltaiseksi leikkaamiseksi, mukaan lukien vastaanotto toiminnan, kotouttamisen, pakolaisneuvonnan sekä palveluiden ja etuisuuksien uudelleenarvioinnin.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu oppivelvollisuuden pidentämisestä ja suuntaa määrärahoja lasten varhaisten vuosien tukemiseen sekä vahvistaa moniammatillista tukea neuvoloissa ja varhaiskasvatuksessa.

Vastalauseen epäluottamusehdotus

Hallitus pitää kiinni itsepäisesti ideologisesta hallitusohjelmastaan ja samalla velkaannuttaa Suomea poikkeuksellisella tavalla. Hallitusohjelma ja siitä johdettavat toimet eivät tule kohentamaan työllisyyttä, kansalaisten ostovoimaa, kilpailukykyä tai vientiä ja ovat ylimitoituilla ilmastotavoitteillaan haitallisia teollisuudelle ja taloudelliselle toiminnalle. Eduskunta toteaa, että hallitus ei tämän johdosta nauti eduskunnan luottamusta.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Perussuomalaiset katsoo, että hallituksen päätös palkata ennätysmäärä valtiosihteereitä ja erityisavustajia on hallituksen työn kannalta tarpeetonta ja heikentää kansalaisten luottamusta politiikkaan. Osana valtionhallinnon tehostamistoimenpiteitä tulee poliittisin perustein valittujen virkamiesten lukumäärä ja asema ministeriöissä arvioida uudelleen. Lähtökohtaisesti pääosin poliittista työtä tekevien henkilöiden, joita ei nimitetä virkaansa avoimen haun perusteella vaan poliittisin perustein, ei tulisi olla ministeriöiden vaan puolueiden palkkalistoilla. Nykyisellään poliittinen valmistelu ja virkamiesvalmistelu on sotkettu toisiinsa, mikä tekee järjestelmästä sekavan ja tuottaa huonoa valmistelua. Poliittisen ohjauksen paikka ei ole yksittäisissä ministeriöissä, vaan virkakoneiston tulisi keskittyä hyvän hallinnon toteuttamiseen. Poliittinen johtaminen ja ohjaus tulee keskittää talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan ja poliittisten erityisavustajien määrää karsia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps

että momentilta 23.01.02 vähennetään 2 900 000 euroa ja että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus vähentää poliittisten erityisavustajien määrää ja uudistaa valtiosihteerijärjestelmän.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

On nurinkurista, että esimerkiksi Helsinki saa yhteisöveron jako-osuuden noston ansiosta paljon lisää tuloja, vaikka kaupungin talous on monia muita kaupunkeja ja kuntia paremmassa kunnossa. Koska akuutti pulma ovat kriisikunnat ja lakisääteisten palveluiden turvaaminen, olisi perusteltua aloittaa valtionosuuksien määräytymistavan kehitystyö siten, että kriisikuntien auttaminen etenkin tilapäisten epidemiavaikeuksien takia olisi mahdollista ilman, että paremmassa taloudellisessa tilanteessa olevia kuntia samanaikaisesti tuettaisiin tarpeettomasti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää valtionosuuksien määräytymistavan kehityshankkeen, jotta mahdollisen toisen korona-aallon tullessa tukea voidaan kohdentaa erityisesti niille kunnille, joille tulee epidemiasta eniten kustannuksia.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

34. Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen (siirtomääräraha 3 v)

Määräraha on tarkoitettu lämmitysmuodon muuttamisesta aiheutuvien todellisten kustannusten korvaamiseen siten, että avustusta saa 10 %, korkeintaan 15 %:n kustannuksista. Määrärahakorotus oli 14,895 milj. euroa. Käyttäen 15 % korvausastetta tämä tarkoittaa, että kunnille syntyy 99,3 miljoonan muuntokulut, joita valtio sitten hyvittää. Kuntien talousahdinkoa ajatellen järkevämpää olisi lykätä öljylämmityksestä luopumista yli talouskriisin. Kunnat säästäisivät nyt lähes sata miljoonaa, eikä valtion tarvitsisi korvata kustannuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus siirtää kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumisen aikarajaa myöhäisemmäksi.

56. Avustukset asuinrakennusten öljylämmityksestä luopumiseksi (siirtomääräraha 3 v)

Määräraha on tarkoitettu korvaamaan lämmitysmuodon muuttamisesta aiheutuvia kustannuksia. Omakoti- ja rivitaloasukkaille etenkin haja-asutusalueilla kallis remontti voi joissakin tapauksissa ylittää jopa asunnon arvon. Kotitalouksien ostovoimaa ja kulutuskysyntää ajatellen järkevämpää olisi lykätä öljylämmityksestä luopumista yli talouskriisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että hallitus siirtää asuinrakennusten öljylämmityksestä luopumisen aikarajaa myöhäisemmäksi.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01.Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Työtulovähennyksen merkittävä kasvattaminen madaltaisi efektiivisen työmarkkinoille osallistumisen veroastetta sekä efektiivistä työtuloveroastetta. Yhdessä nämä vähentäisivät kannustinloukuista aiheutunutta alityöllistymistä. Työtulovähennys on lisäksi järjestelmällemme jo entuudestaan tuttu, mikä helpottaa ripeää suuremman vähennyksen suunnittelua ja käyttöönottoa.

Työtulovähennyksen korottamisesta syntyvien verotulomenetysten korvaamiseksi voitaisiin tuloveroasteikkoon tehtävässä vuotuisessa korotuksessa huomioida vain puolet tulojen ja hintojen noususta. Työtulovähennyksen korotus voitaisiin siis rahoittaa tekemällä indeksitarkistus 50-prosenttisesti. Vuonna 2020 ansiotuloverokertymään täyden indeksitarkistuksen vaikutus on 489 milj. euroa. Näin ollen menetelmällämme voitaisiin tehdä pieni- ja keskituloisen työntekijän verotusta huojentava 240 miljoonan euron työtulovähennyksen nosto kustannusneutraalisti. Kuntien valtionosuuksissa täytyisi huomioida työtulovähennyksen vaikutus, joka olisi noin 130 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa suunnitella työtulovähennyksen merkittävää koroittamista yhdessä tuloveroasteikon indeksitarkistuksen muuttamisen kanssa.

02. Yhteisövero

Koronakriisin johdosta on oletettavaa, että kitkатыöttömyys ja vajaatyöllisyys yleistyvät. Monien nyt irtisanottujen tai esimerkiksi kouluista vastavalmistuneiden tulevan työuran kannalta lyhytaikainenkin yrittäjyys olisi työttömyyttä parempi vaihtoehto. Mikäli aloittavan yrittäjän verotaakkaa olisi mahdollista lykätä ajallisesti, se saattaisi lisätä yrittäjyyttä yleisemminkin.

Suomen tähän asti hyvin kilpailukykyinen yhteisöverokanta on lähentymässä kansainvälistä keskiarvoa, kun muut maat ovat madaltaneet yritystensä tuloksien veroastetta. Matalampi veroaste laskisi myös investoinneilta edellytettyä tuottovaatimusta ja siten kasvattaisi investointeja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää edellytyksiä sille, että aloittavien yritysten verotusta helpotettaisiin siten, että veroja olisi osittain mahdollista lykätä yhdellä tai kahdella verovuodella. On tärkeää, että käytäntöä luodessa ei synnytetäisi verojen välttelyä ketjutamalla lyhytikäisiä ja verovelkaisia yrityksiä.

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa yhteisöverokannan vaiheittaisen madaltamisen valmistelun lisätäkseen yritysten kilpailukykyä ja vientimahdollisuuksia.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus valtion neljänneksi lisätalousarvioksi vuodelle 2020 hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisesti todetuin muutoksin,

että edellä ehdotetut 15 lausumaa hyväksytään ja

että edellä yleisperustelujen kohdalla ehdotettu epäluottamusehdotus hyväksytään.

**Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 1 ps**

Helsingissä 24.6.2020

Ville Vähämäki ps
Vilhelm Junnila ps
Sami Savio ps
Lulu Ranne ps

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 2 kok

VASTALAUSE 2 kok

Yleisperustelut

Käsiteltävänä oleva lisäbudjetti on ennätysellisen suuri ja merkitsee ennätysnopeaa lisävelkaantumista. Koronakriisin oloissa velkaantuminen on kuitenkin väistämätöntä työpaikkojen, yritysten ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Myös menokohteet ovat valtaosin perusteltuja, kuten aina. Miksi eivät olisi? Tämä hallitus kuten sen edeltäjät ja seuraajatkin pystyvät ilman budjettirajoitetta helposti osoittamaan kaksin- tai kolminkertaisesti perusteltuja menokohteita esimerkiksi koulutukseen, tutkimukseen, sosiaaliturvaan, sosiaali- ja terveyspalveluihin tai infrastruktuurin kehittämiseen. Tähän ennätysmäiseen velkalisäbudjettiin kohdistamamme kritiikin ydin onkin pääosin muualla. Hallitus ei samalla pystynyt päättämään ensimmäisistäkään konkreettisista toimista, joilla työllisyysastetta nostetaan, kestävä kasvua vahvistetaan, kestävyysvajetta kurotaan umpeen ja lisävelkaantuminen saadaan vakautettua edes 2030-luvulla.

Tautiepidemia on tähän saakka onnistuttu torjumaan. Siitä kiitos kuuluu kaikille suomalaisille. Jokaisen oma vastuullinen toiminta on vähentänyt tartuntojen määrän toistaiseksi vain kymmeneen uusiin tapauksiin päivittäin. Globaalisti epidemia ei kuitenkaan ole vielä saavuttanut huippua, lähitulevaisuus on äärimmäisen epävarma ja sisältää merkittäviä riskejä. Vaikka rajoitteita jo puretaan, on toinen aalto yhä mahdollinen.

Hallituksen ennätysasuudessa lisätalousarviossa määrärahalisäyksiä on yhteensä noin seitsenkertaisesti verrattuna koko vuoden 2019 kaikkiin lisätalousarvioihin. Finanssikriisin pahimmassa vaiheessa julkinen velka kasvoi noin 11 miljardia euroa, kun nyt jo lähentelemme 20 miljardin nettovelanottoa. Poiketen kuluvan vuoden aiemmista lisätalousarvioista, hallituksen mukaan siihen sisältyy 3,6 miljardin euron elvyttävä kokonaisuus. Hallituksen esityksen mukaan lisätalousarviosta muuta kuin elvytystä on siis kymmenesosa.

Kokoomus on johdonmukaisesti tukenut kaikkien välttämättömien koronan aiheuttamien kustannusten kattamista ja hyväksyy julkisen velan kasvattamisen poikkeusoloissa. Ihmiset ja yritykset on kannettava kriisin yli ja talous on polkaistava käyntiin akuutin kriisin jälkeen. Yritysten konkurssiaalto, laaja työttömyys ja inhimilliset vahingot on kyettävä välttämään. Kokoomus on aktiivisesti osoittanut puutteita hallituksen esityksissä ja esittänyt joitakin tarkasti kohdennettuja hyvin perusteltuja määrärahalisäyksiä. Usein hallitus on yhtynyt Kokoomuksen ehdotuksiin joko heti tai myöhemmässä vaiheessa — kuitenkin valitettavan usein liian myöhässä.

Yhtä johdonmukaisesti Kokoomus on muistuttanut hallitusta siitä, että epidemian aiheuttamat kustannukset tulevat rasittamaan julkistaloutta merkittävästi. Pahimmillaan hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohja heikkenee pysyvästi. Useiden maan parhaiden asiantuntijoiden tavoin Kokoomus on vaatinut talouden rakenteisiin työllisyyttä ja talouskasvua pysyvästi parantavia uudistuksia yhdessä elvytyspäätösten kanssa. Julkisen talouden vakauttamisessa tulee olemaan niin valtava työ, ettei mitään keinoa voida kategorisesti sulkea pois. Hallitus ei ole asiantuntijoita uskonut, ja valittu velkaantumista vähättelevä linja johtaa väistämättä tarpeettoman suuriin leikkauksiin ja veronkorotuksiin. Velka ei tule korjaamaan matavia yksityisiä investointeja, alhaista

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 2 kok

työllisyysastetta, korkeaa tasapainotyöttömyyttä, jäykkiä työmarkkinoita tai työn ja yrittäjyyden kannustimia. Tarvitsemme aitoja uudistuksia.

Turvataan hyvinvointiyhteiskunnan palvelut — päätöksiä talouden palauttamisesta raiteilleen tarvitaan heti

Maan parhaiden asiantuntijasuositusten mukaisesti Kokoomus on vaatinut päättäväisiä toimia julkisen velkasuhteen ja kestävyysvajeen korjaamiseksi yhdessä elvytyspäätösten kanssa. Työttömyysaste jää kriisiä edeltävää tasoa korkeammalle, työllisyys laskee ja tuotannollista pääomaa tulee tuhoutumaan. Pitkällä aikavälillä talouden kasvupotentiaalia rajoittavat ikärakenteen heikkeneminen, heikot yksityiset investoinnit ja matala tuottavuuskehitys. Samalla julkisen talouden valtavat alijäämät tulevat kasvattamaan velkasuhdetta hallitsemattomasti. Jo ennen merkittävä, yli kymmenen miljardin kestävyysvaje syvenee entisestään. Hallituksen välinpitämätön suhtautuminen velkaantumiseen johtaa väistämättä rajuihin veronkorotuksiin ja leikkauksiin tulevaisuudessa.

Asiantuntijaraportit ovat yksimielisiä uudistusten tarpeellisuudesta ja niiden kiireellisyydestä. Mitä enemmän onnistumme parantamaan työllisyyttä ja talouden kasvupotentiaalia, sitä enemmän elvyttävälle politiikalle on liikkumavaraa ja sitä vähemmän sopeuttamiselle on tarvetta kriisin jälkeen. Ei Suomella eikä hallituksella ole varaa lykätä työllisyys- ja rakenneuudistuksia. Työelämäprofessori Vesa Vihriälän johtaman työryhmän raportin mukaan "talouspolitiikassa tarvitaan elvytystoimien rinnalle suunnitelma toimista julkisen talouden sopeuttamiseksi ja sopeuttamistarpeen vähentämiseksi rakenneuudistuksilla." Työryhmän mukaan talouspolitiikan uskottavuus edellyttää, että toimet päätetään ja aloitetaan tämän hallituskauden aikana. Hetemäen työryhmän raportin mukaan julkistalouden velkasuhteen vakauttaminen edellyttäisi julkisen talouden vahvistamista seitsemällä miljardilla. Tämä vastaa noin 240 000 uuden työllisen saamista ilman, että toimenpiteet kasvattavat julkisia menoja. Raportin mukaan tämän sopeuttamistarpeen on oltava vähimmäisvaatimus. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan velkasuhteen vakauttaminen edellyttäisi viiden miljardin sopeuttamista, ja siinä muistutetaan, että "mitä nopeammin toimet alkavat vaikuttaa, sitä vähemmällä päästään."

Julkistaloudessa on oltava varaa kohdata myös tulevat talouskriisit ja pandemiat. Velkasuhteelle on asetettava yläraja, jotta velkaantumiskehitys saadaan hallintaan vielä, kun se on mahdollista. Kokoomus vaatii, että julkisen talouden velka ei voi ylittää 80 % bruttokansantuotteesta. Hallitusohjelman toteuttaminen on lopetettava heti ja pysyvät lisämenot arvioitava uudelleen. Lisäksi hallituksen on päätettävä syksyn budjettiriihessä, miten valtiovarainministeriön laskema velkasuhteen vakauttava viiden miljardin sopeutus tehdään vaalikauden loppuun mennessä. Nämä ovat vain välitavoitteita kohti kestävä, hyvinvointiyhteiskunnan palvelut turvaavaa julkistaloutta.

Työllisyyttä pysyvästi parantavista uudistuksista olisi pitänyt tehdä päätökset samaan aikaan elvytyspäätösten kanssa. Vaadimme hallitukselta syksyn budjettiriihessä ekonomistien arvioimat päätökset tämän vaalikauden aikana vähintään 100 000 uudesta työllisestä. Työllisyysaste on saatava nostettua 80 prosenttiin vuosikymmenen loppuun mennessä. Uudistuksista päättämällä on kiire, sillä niiden toteuttaminen vie väistämättä aikaa. Päätökset kuitenkin vahvistavat heti luotamusta Suomen kykyyn vastata sitoumuksistaan. Tästä syystä tarvitsemme päätöksiä ajoista

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 2 kok

työllisyyttä parantavista uudistuksista heti. Kokoomus on esittänyt vaikuttavia uudistuksia ja tulee tukemaan hallitusta näissä ja muissa aidosti työllisyyttä parantavissa hankkeissa.

Elvytyksellä tuettava yksityistä toimeliaisuutta

Finanssipoliittinen elvytys on väliaikaista julkisen kysynnän lisäämistä, jonka tarkoituksena on samanaikaisesti tukea kokonaiskysyntää lyhyellä aikavälillä ja parantaa talouden potentiaalista kasvua pitkällä aikavälillä. Tavoitteena on oltava yksityisen kuluttamisen ja investointien lisääminen. Vihriälän työryhmän raportin mukaan elvytystä tarvitaan todennäköisesti muutamia prosentteja suhteessa bruttokansantuotteeseen. Toimenpiteet tulee ajoittaa epidemiatilanteen sanelemalla tavalla. Akuutin kriisin aikana elvyttämistä ei kannata aloittaa, sillä epidemia ja sen rajoittamistoimet vaikuttavat kuluttajien ja yritysten päätöksiin. Kun luottamus on matalalla tasolla ja toimintaympäristö epävarma, on riski, että finanssipoliittikan kerroinvaikutus jää matalaksi.

Hallituksen elvyttävään kokonaisuuteen lukeutuu noin 3,6 miljardia lisätalousarviosta. Hallitus on siis käyttänyt merkittävän osan elvytysvarasta. Hallitus on valikoinut elvyttämiseen useita sellaisia kohteita, jotka ovat luonteeltaan pikemminkin epidemian hoitamiseen liittyviä välttämättömiä menoja tai muuta julkisten menojen lisäämistä, jota ei voida täysin lukea talouden kasvupotentiaalia tukevaksi elvyttämiseksi tai kriisin aiheuttamien kustannusten kattamiseksi.

Oikein mitoitettujen, kohdennettujen ja ajoitettujen elvyttävien politiikkatoimien suunnittelu on äärimmäisen haastavaa. Julkisten menojen kasvattamisen on perustuttava vähintään yhtä tarkkaan harkintaan kuin yhteisten varojen käyttö normaaliaikoina. Tarvittava elvytys on mittaluokaltaan niin suurta, että se väistämättä vaikuttaa koko julkisen talouden rahoitusasemaan. Siksi on välttämätöntä, että elvytys kohdentuu kokonaistaloudellisesti tehokkaalla tavalla. Näistä syistä finanssipoliittisen elvyttämisen kohdentamisen, mitoittamisen sekä ajoittamisen tulisi pohjautua asiantuntijoiden valmisteluun eikä ainoastaan poliittiseen harkintaan, jota hallitus on lisätalousarviossa tehnyt.

Taluskriisin vakavuuden sekä epidemian etenemiseen liittyvän suuren epävarmuuden vuoksi määrärahalisäyksiä tulisi kohdentaa vain tarkkaan harkitusti sellaisiin kohteisiin, jotka ovat välttämättömiä epidemian ja sen aiheuttaman taluskriisin hoitamiseen. Elvytyksen on oltava tässä vaiheessa erittäin tarkkaan kohdennettua ja harkittua. Kokoomus korjaisi hallituksen lisätalousarvion yhteydessä julkistamaa toimenpidekokonaisuutta niin, että velkaantumisen määrä yhteensä vuoden 2021 tasolla olisi 700 miljoonaa euroa vähemmän. Kokoomus vauhdittaisi rakennusalan synkkenevää tilaa lisäämällä infrainvestointeja ja pitäisi Valtion asuntorahaston valtuudet ennallaan 1 410 miljoonassa eurossa. Valtion kehitysyhtiön tasetta tulisi hyödyntää yritysten oman pääoman ehtoisessa rahoituksessa. Teollisuussijoituksen 250 miljoonan euron pääomitus tulisi järjestää Valtion kehitysyhtiö Vaken varoista. Valtion asuntorahaston pääomia tulisi hyödyntää rakentamista ja kaupunkikehitystä tukeviin infrastruktuurihankkeisiin, kuten Kokoomus on jo vaihtoehtobudjetissa esittänyt. Suomen Malminjalostus Oy:n 150 miljoonan euron pääomityksestä sekä 300 miljoonan euron määrärahalisäykset vuodelle 2021 aiheuttavista valtuuksista olisi tässä kohtaa luovuttava.

Talouden kasvu, toimiva markkinatalous ja työllisyys ovat hyvinvointiyhteiskunnan olemassaolon edellytys

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 2 kok

Julkisesti tuotettujen laajojen palveluiden edellytys ikääntyvässä Suomessa on korkea työllisyysaste. Työmarkkinoiden jäykät rakenteet ovat kaukana yleiseurooppalaisesta tasosta. Kokoomus on johdonmukaisesti ja aktiivisesti esittänyt ekonomistienkin arvioiden mukaan vaikuttavia työllisyystoimia, joista voitaisiin tehdä päätökset heti. Näistä tärkein ja välittömästi helpotusta tuova toimenpide olisi paikallisen sopimisen lisääminen. Jos hallitus on aidosti huolissaan hyvinvointiyhteiskunnan palveluista, on sen oltava Kokoomuksen kanssa yhtä huolissaan työllisyyden kasvattamisesta. Talouden tuotantopotentiaalia parantavat uudistukset: kannustava verouudistus, työttömyysloukkuja purkava sosiaaliturvauudistus, työmarkkinoiden rakenteiden pikainen korjaus ja julkisen sektorin kroonisen alijäämän korjaus on saatava valmiiksi.

Kriisi koettelee julkistalouden kestävyyttä poikkeuksellisella tavalla. Kiitos aikaisempien vuosien päättäjien vastuullisen työn olemme kyenneet ottamaan pandemian ja sen aikaansaaman taloudellisen kriisin iskut vastaan valtion velkaa lisäämällä. Olemme nyt siirtäneet kriisin kustannuksia tulevaisuuteen. Samalla päättäväsyydellä, jolla olemme onnistuneet toistaiseksi selviämään koronakriisistä, on seuraavaksi käytävä uudistamaan talouttamme. Kokoomuksen mielestä tavoitteena on oltava julkistalous, joka kestää pahimmatkin ajateltavissa olevat kriisit. Vain siten voimme tarjota myös tuleville sukupolville ne edellytykset, joiden ansiosta olemme maailman onnellisin kansa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu tavoitteisiin, ettei julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen ylitä missään olosuhteissa 80 prosenttia ja että julkisen talouden kestävyysvaje suljetaan vuosikymmenen loppuun mennessä.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu sisällyttämään julkisen talouden kestävyuden tiekarttaan tavoitteen työllisyysasteen nostamisesta 80 prosenttiin vuosikymmenen loppuun mennessä.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu julkisen talouden rahoitusaseman parantamiseen vähintään viidellä miljardilla eurolla vaalikauden loppuun mennessä.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee syksyllä päätökset, joiden vaikutuksesta syntyy valtiovarainministeriön arvion mukaan 100 000 uutta työllistä tämän vaalikauden aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 2 kok

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee elvyttävän finanssipolitiikan valtiovarainministeriön valmistelusta ja erittelee toimenpiteet selkeästi, jotta niiden jälkikäteinen arviointi on mahdollista.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että talouden elvyttämiseksi ja koko maan elinvoiman ja kasvun varmistamiseksi tiestön korjausvelkaa kurotaan umpeen korottamalla teiden asfaltointien määrä vähintään 6 000 km:iin vuositasolla. Tällä tavalla voidaan peruskorjata myös maakuntien ja maaseudun pahasti rapautunutta tieverkkoa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että edellä ehdotetut 6 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 24.6.2020

Timo Heinonen kok
Sanni Grahn-Laasonen kok
Elina Lepomäki kok
Sari Sarkomaa kok
Jukka Kopra kok
Janne Sankelo kok

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 3 kd

VASTALAUSE 3 kd

Yleisperustelut

Hallituksen neljäs lisätalousarvio vuodelle 2020 on ennätyskellisen suuri. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä muistuttaa, että lisääntyvä velkaantuminen ei ole kestävä ratkaisu. Hallitukselta odotetaan kattavia työllisyys- ja talouden vakauttamistoimia sekä rakenneuudistuksia jo tänä vuonna.

On selvää, että koronavaurioiden torjumiseksi tarvitaan mittavia elvytystoimia. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä tukee lisätalousarvion sisältöä sen suurissa linjoissa. Erityisesti kuntien palveluihin, hoito- ja hoivavälan purkamiseen, vanhuspalveluihin, omaishoitoon sekä lasten hyvinvointiin on nyt panostettava. Nuorten syrjäytymiskiirteen katkaisemiseen tarvitaan panostuksia. Ruoka-aputyön valtionavun korotus on tärkeää kaikkein köyhimmille. Infrastruktuuri-investoinnit erityisesti rautateihin ja teihin ovat oikein ajoitettuja ja tehokasta elvytystä.

Osana kuntatalouden tilanteen helpottamista lisätalousarviossa esitetään, että kuntien jako-osuutta yhteisöverosta korotetaan 10 prosenttiyksiköllä 32,13 prosentista 42,13 prosenttiin verovuodelle 2020. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa kahden vuoden viiveellä kunkin kunnan saama yhteisövero on tasausperusteessa mukana kokonaisuudessaan eli tämä korotusosa kuuluu järjestelmän mukaisesti valtionosuuksien tasauksen piiriin, joka tasataan peruspalveluiden valtionosuuksien kautta. Pienet kunnat ovat jo lähtökohtaisesti huonommassa tilanteessa suuriin verrattuina, ja niillä on pienempi taloudellinen liikkumavara. Tästä syystä on huolehdittava, että koko kuntien korotettu jako-osuus yhteisöverotuotosta tasataan oikeudenmukaisesti valtionosuuksien tasausjärjestelmän kautta.

Yrityksille suunnattu 300 miljoonan euron määräaikainen kustannustuki on tärkeä monille yrityksille. Tämä on juuri sen tyyppinen kustannustuki, jota olisi kaivattu heti tässä kriisin alkuvaiheessa. Kustannustuki on eri tukimuodoista tärkein, ja se vastaa parhaiten erityyppisten yritysten tarpeisiin. Hallituksen esityksessä todetaan, että kustannustukea pystyvät hakemaan myös erilaiset yhdistykset ja järjestöt. Tuki oli kuitenkin sidottu arvonlisäveron alaiseen liikevaihtoon. Tämä olisi ollut ongelmallista vaikkapa erilaista kuntouttavaa työtoimintaa järjestävien yhdistysten kohdalla. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että tähän asiaan kiinnitettiin huomiota esityksen valiokuntakäsittelyssä.

Yritystukien osalta pitää kiinnittää huomiota hakemusten käsittelyaikoihin. Yrityskentältä on noussut esiin huoli siitä, että hakemusten käsittely on kestänyt kohtuuttoman kauan erityisesti ELY-keskuksissa. On äärimmäisen tärkeää, että yritykset saavat tuen niin, että yritykset pysyvät hengissä ja työpaikat säilyvät. Myös väärinkäytösten estämiseksi on tärkeää, että tukiprosessin sujuvoittamiseen kiinnitetään huomiota ja että siihen kohdistetaan riittävästi resursseja.

Lisätalousarviossa lisätään työttömyysetuuksien ansioturvan arviomäärärahaa yhteensä 720 miljoonalla eurolla. Näistä lisämenoista 40 miljoonaa euroa johtuu palkansaajakassojen omarahoitussuosuden laskemisesta väliaikaisesti. Koronakriisi on viimeistään osoittanut, ettei nykyinen työttömyysturvajärjestelmä ole enää toimiva. Kaikki työntekijät maksavat palkastaan työttö-

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 3 kd

myysvakuutusmaksuja, mutta kaikki työssäoloehdon täyttäneet eivät pääse irtisanomistilanteessa nauttimaan ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta. Työttömyyskassoihin kuulumattomat henkilöt rahoittavat osaltaan ansiosidonnaista työttömyysturvaa, mutta eivät ole oikeutettuja itse vakuutukseen. Tämä siitä huolimatta, että ansiosidonnainen työttömyysturva kustannetaan pääosin työttömyysturvamaksujen kautta. Viimeistään koronakriisistä saatujen kokemusten pohjalta tulee ansiosidonnainen työttömyysturva muuttua yhtäläiseksi kaikille.

Osa lisätalousarvioon sisältyvistä ehdotuksista luo pitkäaikaisen tai pysyvän määrärahan korotustarpeen. Esimerkiksi korkeakoulut ovat saamassa kertaluontoisen 124 miljoonan euron lisärahan uusiin aloituspaikkoihin. Aloituspaikkojen lisääminen tulee lisäämään korkeakoulutuksen rahoitustarvetta myös tulevina vuosina. Arvioiden mukaan lisärahoitus riittää vain kolmeksi vuodeksi, kun tarve lisärahoitukselle tulee kestämaan viisi vuotta, jotta opiskelijat saavat suoritetun opintonsa loppuun asti. Neljäs lisätalousarvio sisältää myös lukuisia pieniä määrärahalisäyksiä erilaisiin kohteisiin, joita ei voida pitää välttämättöminä koronakriisin hoidon kannalta. Se, että valtiontalouden kehysäännöistä on luovuttu koronakriisin vuoksi, ei voi tarkoittaa sitä, että hallituspuolueet jakavat holtittomasti varoja itselleen tärkeisiin kohteisiin.

Yksi lisätalousarvion erikoisimmista määrärahalisäyksistä liittyy uutistoiminnan tukemiseen. Hallitus esittää lisätalousarviossaan uuden kansallisen uutistoiminnan tuen käyttöönottoa. Uutistoiminnan tukea jakamaan on julkisuudessa olleiden tietojen perusteella tarkoitus nimetä journalismin asiantuntijoista koostuva riippumaton tukilautakunta, joka jakaisi tukea toimittajien palkkakustannuksiin ja freelancetyön ostamiseen. Lautakunta päättäisi tuen myöntämisestä hakemusten perusteella sellaisille projekteille, mitä se pitää hyvinä. Valtiovallan tehtävänä ei ole ohjata mediaa tekemään tietynlaisia juttuja. Sananvapauden ja mielipidevapauden kannalta on ongelmallista, kun valtiolta alkaa ohjata mediaa tiettyyn suuntaan. Valtion tukien tulee olla läpinäkyviä ja kohdella kaikkia toimijoita tasapuolisesti.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä vaatii pikaisia päätöksiä työllisyystoimista ja rakenteellisista uudistuksista, joilla pystytään tasapainottamaan ja vakauttamaan taloutta huomioiden koronakriisin korjausvelka ja sitä edeltävät syntyvyyden vähenemisestä aiheutuvat haasteet.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimeen kattavien ja vaikuttavien työllisyystoimien aikaansaamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii suunnitelman julkisen talouden vakauttamiseksi tämän vaalikauden aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp
Vastalause 3 kd

Eduskunta edellyttää, että koko kuntien korotettu jako-osuus yhteisöverotuotosta tasataan oikeudenmukaisesti valtionosuuksien tasausjärjestelmän kautta.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa riittävän lisärahoituksen korkeakouluille uusista aloituspaikoista aiheutuvien lisäkustannusten kattamiseksi kokonaisuudessaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää riittävästi resursseja yritystukien hakuprosessin ja valvonnan tehostamiseen sekä luo selkeän ohjeistuksen yritystukien väärinkäytösten estämiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo esityksen yleisen ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan käyttöönottamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi kustannustuen myöntämisessä erilaiset yhdistykset ja järjestöt, joiden toimintaan ja tuloihin koronakriisi on vaikuttanut merkittävästi.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu suunnitellusta uutistoiminnan tukemisesta erillisen tukilautakunnan kautta ja tukee mediaa tasapuolisesti puuttumatta uutistoiminnan sisältöön.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että ehdotus vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että edellä ehdotetut 8 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 24.6.2020

Sari Essayah kd

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2020 vp — HE 88/2020 vp, HE 97/2020 vp

LIITE: Lisätalousarvioaloitteet LTA 23—27/2020 vp

- Lisätalousarvioaloite LTA 23/2020 vp Jari Koskela ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä maantien 13219 Santanen eli Santaskyläntien kunnostamiseen Honkajoella (750 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 24/2020 vp Jari Koskela ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä maantien 2600 (Pomarkku—Lavia) kunnostamiseen (800 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 25/2020 vp Jari Koskela ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä maantien 13207 Verttuu kunnostamiseen Kankaanpäässä (850 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 26/2020 vp Jari Koskela ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä maantien 13293 Katkontie kunnostamiseen Honkajoella (950 000 euroa) 31.10.20
- Lisätalousarvioaloite LTA 27/2020 vp Jari Koskela ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Lauhanvuori—Hämeen kangas-geopuiston kehittämiseen (200 000 euroa) 35.10.63